

ZPRÁVA O ČINNOSTI FINANČNÍ SPRÁVY ČR A CELNÍ SPRÁVY ČR

ZA ROK 2021

Praha, červen 2022
Č. j.: MF-35135/2021

Ministerstvo financí
České republiky

OBSAH

1. Úvod.....	3
2. Výnos daní a cel.....	11
3. Vybrané indikátory.....	23
4. Daňové subjekty	25
5. Daňové a celní příjmy	28
6. Kontrolní činnost.....	31
7. Daňové a celní nedoplatky	42
8. Zajištění a vymáhání nedoplatků.....	48
9. Daňové a celní úlevy	51
10. Opravné prostředky	55
11. Mezinárodní spolupráce	57
12. Informační technologie.....	62
13. Personalistika	65
14. Hospodaření.....	70
15. Vztahy s veřejností	73
16. Závěr	74
SEZNAM ZKRATEK	75

Příloha č. 1 Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021

Příloha č. 2 Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021

1. Úvod

Ministerstvo financí zpracovalo, a pro účely veřejnosti publikuje, souhrnnou zprávu o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky za rok 2021 (dále také „Zpráva“).

Celý rok 2021 byl stále poznamenán pandemií viru SARS-CoV-2, která měla vliv na životy lidí, vývoj ekonomiky a samozřejmě i na činnost veřejné správy. Ministerstvo financí (dále také „MF“), Finanční správa České republiky (dále také „finanční správa“ či „FS“) a Celní správa České republiky (dále také „celní správa“ či „CS“) ve sledovaném období společně s běžnou činností, která byla pandemií ovlivněna, rovněž realizovaly celou řadu opatření přijatých vládou ČR vedoucích ke zmírnění dopadů způsobených šířením viru SARS-CoV-2. Resort Ministerstva financí reagoval velmi pružně a efektivně. I přes ne zcela příznivý hospodářský vývoj došlo ve sledovaném období k růstu inkasa daní. Meziročně došlo k růstu o 14 888,5 mil. Kč a dosáhlo hodnoty 1 037 630,2 mil. Kč.

Pandemická situace měla velmi významný vliv na elektronizaci státní správy, a proto správci daně pracovali v nastavení rychlejší, komplexnější a uživatelsky maximálně přívětivější a srozumitelné komunikaci s daňovými poplatníky. Cílem bylo komunikovat nejen rychle a přehledně, nýbrž také poskytnout obyvatelům ČR a zároveň žadatelům o kompenzační bonus maximální servis pro vyplnění žádostí. Finanční správa spustila Portál MOJE daně, tzv. Online finanční úřad. U celní správy se hlavním komunikačním kanálem pro digitální služby stal cPortál. Elektronizace správy daní a cel je však postupný proces, který běží již řadu let a i v budoucnu dozná dalších změn a rozšíření.

Nelze opomenout i další aktivity vyvíjené k podpoře podnikání, elektronizace a snižování administrativní zátěže v uplynulém roce. Mezi ně neodmyslitelně patří zavedení nového institutu paušálního režimu pro drobné podnikatele, zavedení další varianty daňového zvýhodnění příspěvku zaměstnavatele na závodní stravování ve formě peněžitého příspěvku, zrušení superhrubé mzdy a další projekty v gesci finanční či celní správy.

Kontrolní činnost resortu MF, stejně jako další činnosti, a chod orgánů finanční i celní správy byly v roce 2021 ovlivněny probíhající pandemií. Boj proti šíření viru SARS-CoV-2 si v ČR, stejně jako v předchozím roce, vyžádal zavedení uplatňování rozsáhlých protipandemických opatření, která zejména cílila na snížení setkávání lidí (tzv. sociální distancování), a tím i šíření nákazy. Kontrolních úkonů v průběhu roku mírně ubylo, přesto mají kontrolní úkony pozitivní dopady na výběr daní a cel.

Pandemie zasáhla i do personální oblasti resortu MF. Docházelo k personálnímu oslabení v důsledku nařízení izolace či karantény zaměstnancům, nepřítomnosti zaměstnanců, jejíž příčinou bylo ošetřování člena rodiny například z důvodu uzavření škol a školských zařízení. V resortu MF došlo k poklesu počtu systemizovaných míst, jenž reaguje na postupující elektronizaci správy daní a cel a přirozený úbytek zaměstnanců. Ve finanční správě začalo

postupné snižování počtu systemizovaných míst v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí. Také u celní správy byly zaznamenány personální změny, řada příslušníků tohoto sboru se rozhodla po mnoha letech pro odchod do civilu.

Ekonomická situace měla vliv i na celkové příjmy. Jejich mírné zvýšení se projevilo u finanční správy. Jinak byly hodnoty hospodaření totožné s předchozím obdobím.

AKTIVITY RESORTU FINANČÍ KE ZMÍRNĚNÍ DOPADŮ PANDEMIE

14 GENERÁLNÍCH PARDONŮ MINISTRYNĚ FINANČÍ

**19 179 MIL. KČ VYPLACENO V RÁMCI
KOMPENZAČNÍCH BONUSŮ**

**ODKLAD POVINNOSTI EVIDOVAT TRŽBY
DO KONCE ROKU 2022**

**POMOC PŘÍSLUŠNÍKŮ CELNÍ SPRÁVY
V BOJI PROTI PANDEMII**

UZNATELNOST VÝDAJŮ V BOJI S KORONAVIREM

VRÁCENÍ DANĚ Z LIKVIDOVANÉHO PIVA

POSEČKÁNÍ
DANĚ
A POVOLENÍ
SPLÁTEK

9 952,5 MIL. KČ

PROMINUTÉ
DANĚ

34,3 MIL. KČ

PROMINUTÉ
PŘÍSLUŠENSTVÍ

1 099,7 MIL. KČ

AKTIVITY RESORTU FINANČÍ PRO PODNIKATELE A POPLATNÍKY

**68,5 %
ELEKTRONICKY PODANÝCH
DAŇOVÝCH TVRZENÍ
VE FINANČNÍ SPRÁVĚ**

**PORTÁL MOJE DANĚ
PŘINESE ZJEDNODUŠENÍ,
ZRYCHLENÍ A VYŠŠÍ
KOMFORT ELEKTRONICKÉ
KOMUNIKACE S FS**

**RYCHLEJŠÍ A EFEKTIVNĚJŠÍ
ELEKTRONICKÁ
KOMUNIKACE V DOBĚ
PANDEMIE**

**ELEKTRONICKÉ ŽÁDOSTI
PRO PODPORU
ZASAŽENÝCH OSOB
PANDEMIÍ**

**ROZŠIŘOVÁNÍ
CPORTÁLU**

**76,1 %
ELEKTRONICKY PODANÝCH
DAŇOVÝCH TVRZENÍ
V CELNÍ SPRÁVĚ**

BOJ PROTI ZÁVISLOSTEM - ÚPRAVA SAZEB SPOTŘEBNÍ DANĚ Z TABÁKU

JEDNODUŠŠÍ VYKAZOVÁNÍ NÁKLADŮ SPOJENÝCH S DOBÍJENÍM ELEKTROMOBILŮ

MIMOŘÁDNÉ ODPISY HMATNÉHO MAJETKU V 1. A 2. ODPISOVÉ SKUPINĚ

PODPORA PRACUJÍCÍCH RODIN S DĚTMI

ROVNÉ PODMÍNKY U ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ Z DLUHOPISŮ

SNADNĚJŠÍ VSTUP NA TRH PRO MALÉ DISTRIBUTORY LIHU

SNÍŽENÍ SPOTŘEBNÍ DANĚ Z NAFTY

ODPUŠTĚNÍ DPH NA ENERGIE ZA LISTOPAD A PROSINEC 2021

ZAVEDENÍ PAUŠÁLNÍ DANĚ

ZAVEDENÍ STRAVENKOVÉHO PAUŠÁLU

ZRUŠENÍ SUPERHRUBÉ MZDY

ZVÝŠENÍ HRANICE PRO ODPISOVÁNÍ A RUŠENÍ ODPISOVÁNÍ NEHMOTNÉHO MAJETKU

AKTIVITY RESORTU FINANČÍ

EFEKTIVNÍ FUNGOVÁNÍ STÁTNÍ SPRÁVY

**SNIŽOVÁNÍ POČTU ZAMĚSTNANCŮ
RESORTU MF**

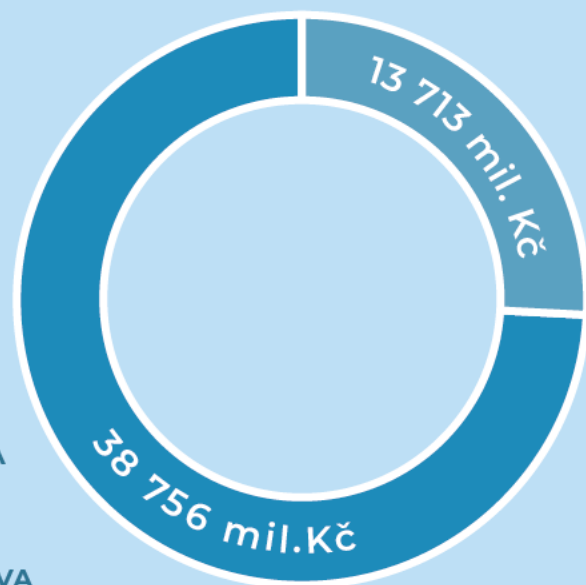
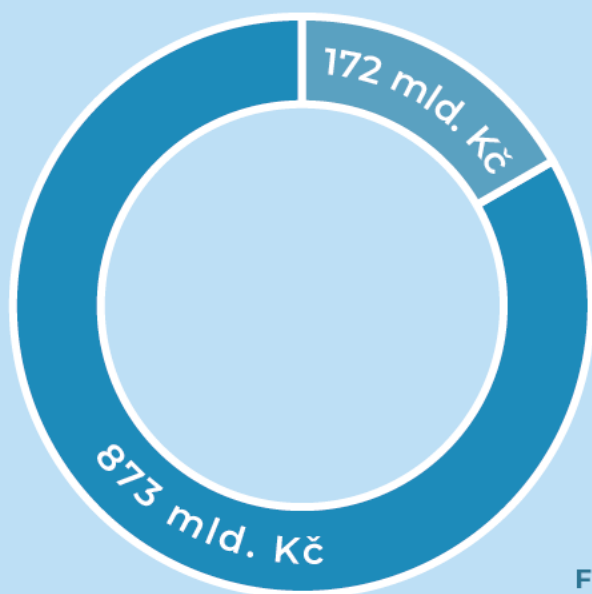
SPUŠTĚNÍ PORTÁLU MOJE DANĚ

**ZPROVOZNĚNÍ APLIKACE PRO
ELEKTRONICKÉ CELNÍ PROHLÁŠENÍ**

VÝNOS DANÍ A CEL

DAŇOVÉ A CELNÍ NEDOPLATKY

CELNÍ SPRÁVA

FINANČNÍ SPRÁVA

13 459

**UKONČENÝCH POSTUPŮ
K ODSTRANĚNÍ POCHYBNOSTÍ**

ZVÝŠENÍ DAŇOVÝCH POVINNOSTÍ O 1 194,3 MIL. KČ

SNÍŽENÍ NADMĚRNÝCH ODPOČTŮ O 1 920,2 MIL. KČ

SNÍŽENÍ ZTRÁT O 430,4 MIL. KČ

7 076

**UKONČENÝCH DAŇOVÝCH
KONTROL**

ZVÝŠENÍ DAŇOVÝCH POVINNOSTÍ O 6 353,0 MIL. KČ

SNÍŽENÍ ZTRÁT O 1 765,7 MIL. KČ

DAŇOVÁ KOBRA

ZAJIŠTĚNO 1 015,3 MIL. KČ

ZACHRÁNĚNO 52,1 MIL. KČ

2. Výnos daní a cel

Tabulka č. 1: Výnos daní a cel

k 31. 12. příslušného roku v mld. Kč

		2017	2018	2019	2020	2021
	finanční správa	381,4	413,0	431,3	426,2	463,3
Daň z přidané hodnoty	celní správa	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4
	celkem	381,7	413,3	431,6	426,5	463,7
Daně spotřební a energetické	celní správa	160,8	165,3	165,0	160,3	155,5
v tom: minerální oleje		88,9	90,0	92,4	84,9	82,3
tabák		56,2	58,8	55,3	58,3	54,8
surový tabák		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
zahřívané tabákové výrobky ³⁾				0,6	1,2	1,4
líh		7,3	7,9	8,2	7,8	8,7
pivo		4,6	4,8	4,7	4,5	4,3
víno		0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
elektřina		1,5	1,6	1,6	1,5	1,6
zemní plyn		1,3	1,3	1,4	1,4	1,6
pevná paliva		0,5	0,4	0,4	0,3	0,3
Clo, včetně odvodu do EU	celní správa	8,7	8,5	9,2	8,2	10,1
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	177,4	181,3	190,9	167,4	207,6
v tom: podávajících daňová tvrzení		161,8	166,1	175,6	156,0	196,0
zvláštní sazba		8,8	7,9	7,2	4,6	4,6
za obce a kraje		6,7	7,3	8,0	6,8	7,0
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	192,8	219,9	246,6	231,7	172,6
v tom: podávajících daňová tvrzení		7,6	7,8	9,9	5,7	9,6
ze závislé činnosti		169,2	193,7	216,3	204,9	138,5
zvláštní sazba		16,0	18,4	20,5	21,1	24,5
Daň dědická	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Daň darovací	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	10,8	10,8	10,9	11,6	11,8
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	12,5	13,6	13,8	2,8	-0,1
Daň silniční	finanční správa	6,2	6,3	6,5	6,0	5,4
Odvod za elektřinu ze slun. záření	finanční správa	2,0	2,2	2,2	2,2	2,1
Odvod z loterií	finanční správa	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Daň z hazardních her (včetně příslušenství) ²⁾	finanční správa	8,9	9,8	10,1	10,6	11,0
	finanční správa	6,9	4,0	2,6	-0,9	-0,8
Ostatní příjmy, odvody a daně	celní správa	1,9	3,3	3,1	3,1	5,6
	celkem	8,8	7,3	5,7	2,3	4,8
z toho: dělená správa	celní správa	1,8	3,2	3,1	3,2	5,6

	2017	2018	2019	2020	2021
CELKEM ¹⁾	973,9	1 038,3	1 092,6	1 029,5	1 044,6
v tom: finanční správa		860,9	915,1	857,5	873,0
celní správa		177,4	177,5	172,0	171,6
Meziroční rozdíl inkasa všech daní a cel	66,1	64,3	54,3	-63,0	15,1
Meziroční indexy inkasa všech daní a cel (v %)	107,3	106,6	105,2	94,2	101,5

¹⁾ Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mld. Kč.

²⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

³⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahřívání tabákových výrobků.

Daň z přidané hodnoty (dále také „DPH“)

Výběr daně z přidané hodnoty je prováděn prostřednictvím dvou státních institucí, a to finančními úřady a celními úřady. Finanční úřady vybírají tuto daň ze zdanitelných plnění uskutečněných v tuzemsku a celní úřady ji inkasují zejména při neobchodních dovozech zboží do republiky. DPH inkasovaná těmito orgány odráží režim placení, kdy veškeré odpočty jsou spravovány výhradně finančními úřady.

V roce 2021 představoval celkový celostátní výnos této fiskálně nejvýznamnější daně, dle údajů finančních a celních úřadů, 463,7 mld. Kč. Finanční úřady se podílely hodnotou 463,3 mld. Kč, celní úřady pak hodnotou 0,4 mld. Kč. Meziroční nárůst činil 37,2 mld. Kč (8,7 %).

Inkaso bylo zejména začátkem roku ovlivněno propadem ekonomiky v důsledku šíření viru SARS-CoV-2. Inkaso bylo dále tlumeno změnami v sazbách daně. S účinností od května a července 2020 došlo k přesunutí některých služeb a zboží z první snížené sazby ve výši 15 % do druhé snížené sazby ve výši 10 %. Jedná se například o stravovací služby, točené pivo, další služby s vysokým podílem lidské práce, vodné, stočné a pitnou vodu od května 2020, od července 2020 i ubytovací služby, kulturní a sportovní akce a další služby. Negativně se na inkasu DPH projeví také posečkané a nesplacené částky daně v objemu celkem 0,8 mld. Kč.

Od druhého čtvrtletí již bylo inkaso pozitivně ovlivněno postupným oživením ekonomiky. Na inkasu roku 2021 se dále pozitivně projevilo zvýšení disponibilního příjmu domácností v důsledku snížení daňového zatížení u fyzických osob a růstu mezd, růst cen a také vyšší prodeje nových bytů doprovázené růstem jejich cen.

Dalšími opatřeními s vlivem na inkaso DPH či na jeho průběh v roce 2021 jsou rozhodnutí ministryně financí zveřejňovaná ve Finančních zpravodajích:

- Prominutí DPH na diagnostické zdravotní prostředky in vitro pro testování na onemocnění COVID-19 a na očkovací látky proti onemocnění COVID-19 v období od 16. 12. 2020 do 31. 12. 2022 dle rozhodnutí ministryně financí čj. MF-33629/2020/3901-2 (Finanční zpravodaj č. 35/2020) s odhadovaným negativním dopadem pro rok 2021 ve výši 1,7 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.

- Dočasné prominutí DPH na ochranné prostředky (filtrační polomasky, respirátory) pro období od 3. 2. 2021 do konce roku 2021, dle rozhodnutí ministryně financí čj. MF-3369/2021/3901-2, MF-7413/2021/3901-2, MF-11288/2021/3901-2, MF-17171/2021/3901-2, MF-20395/2021/3901-2, MF-24795/2021/3901-2 a MF-29943/2021/3901-2 (Finanční zpravodaje č. 8, 16, 18, 23, 25, 31, 33/2021) s odhadovaným negativním dopadem ve výši 0,6 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.
- Faktický posun lhůty pro podání přiznání k DPH a zaplacení daně za zdaňovací období září 2020, říjen 2020, listopad 2020, prosinec 2020, leden 2021, únor 2021 a březen 2021, popř. na dani z přidané hodnoty za zdaňovací období 3. čtvrtletí 2020, 4. čtvrtletí 2020 a 1. čtvrtletí 2021, a to do 16. 8. 2021, dle rozhodnutí ministryně financí čj. 34159/2020/3901-2 (Finanční zpravodaj č. 38/2020).
- Prominutí DPH za dodání elektřiny a plynu za období od 1. 11. 2021 do 31. 12. 2021, dle rozhodnutí ministryně financí čj. MF-30457/2021/3901-2 (Finanční zpravodaj č. 34/2021), s odhadovaným negativním dopadem pro rok 2021 ve výši 2,4 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.
- Faktický posun lhůty pro podání přiznání k DPH a zaplacení daně za zdaňovací období květen 2021, červen 2021 a 2. čtvrtletí 2021 do 25. 8. 2021 pro subjekty, které mají sídlo nebo místo pobytu na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Břeclav a Hodonín, pro něž byl s ohledem na mimořádnou událost – výskyt tornáda, hejtmanem Jihomoravského kraje od půlnoci 25. 6. 2021 vyhlášen stav nebezpečí, nebo které vykonávají převážnou část své činnosti na území těchto správních obvodů dle rozhodnutí ministryně financí čj. MF-20402/2021/3901-2 (Finanční zpravodaj č. 26/2021).
- Prominutí DPH z pohonných hmot dodaných Správou státních hmotných rezerv v souvislosti s odstraňováním následků větrné smrštle, v období od 25. 6. do 30. 9. 2021 dle rozhodnutí ministryně financí čj. MF-35211/2021/3901-2 (Finanční zpravodaj č. 37/2021).

Inkaso DPH v roce 2021 ovlivnily také novely zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o DPH“):

- Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 609/2020 Sb.“) – ze základní sazby bylo do první snížené sazby ve výši 15 % zařazeno zpracování komunálního odpadu k dalšímu využití pod kódem CZ-CPA 38. 3.
- Zákon č. 355/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 242/2016 Sb., o celní zákon, ve znění pozdějších předpisů – tzv. e-commerce novela zákona o DPH rozšířila stávající režim jednoho správního místa z tzv. Mini One Stop Shop na tzv. One Stop Shop, rovněž došlo ke zrušení osvobození při dovozu zboží do 22 EUR s účinností od 1. 10. 2021.

Důvodem vyššího, než rozpočtovaného inkasa, je zejména to, že hodnoty makroekonomických agregátů predikované pro rok 2021 v době přípravy rozpočtu (zákon č. 92/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 600/2020 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2021 (dále jen „zákon č. 92/2021 Sb.“) byly následně revidovány, růst výdajů domácností na spotřebu, které mají největší váhu, se zvýšil ze 4,9 % na 7,6 % (údaje národních účtů ČSÚ z konce března 2022).

Spotřební daně (dále také „SPD“)

Spotřební daně zahrnují daň z minerálních olejů, daň z tabákových výrobků, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů, od 1. 7. 2015 daň ze surového tabáku a od 1. 4. 2019 daň ze zahřívání tabákových výrobků. Zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, byly od 1. 1. 2008 zavedeny tzv. energetické daně. Jedná se o daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z elektřiny a daň z pevných paliv.

S výjimkou daně z minerálních olejů je výnos spotřebních daní určen výhradně do státního rozpočtu. Pokud jde o daň z minerálních olejů, podle platného rozpočtového určení daní náleží 90,9 % výnosu daně státnímu rozpočtu a 9,1 % plyne Státnímu fondu dopravní infrastruktury.

V roce 2021 bylo, stejně jako v případě ostatních daní, i inkaso spotřebních daní ovlivněné dopady opatření zaváděných k zastavení šíření viru SARS-CoV-2 a z toho vyplývajícím hospodářským a ekonomickým útlumem. Negativní důsledky mělo zejména omezení turistického ruchu, razantní omezení mobility obyvatelstva a omezení provozu restauračních zařízení. V druhé polovině roku docházelo k postupnému rozvolňování některých protiepidemických opatření, otevření maloobchodů a vybraných služeb, provozu restaurací a částečnému obnovení turistického ruchu, což mělo vliv na postupné zvyšování výběru inkasa u všech spotřebních daní převážně ve druhé polovině sledovaného období.

Tabulka č. 2: Výnos daní spotřebních a energetických

k 31. 12. příslušného roku v mld. Kč

	2017	2018	2019	2020	2021
Daně spotřební a energetické	160,8	165,3	165,0	160,3	155,5
v tom: minerální oleje	88,9	90,0	92,4	84,9	82,3
tabák	56,2	58,8	55,3	58,3	54,8
surový tabák	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
zahřívání tabákových výrobků ¹⁾			0,6	1,2	1,4
líh	7,3	7,9	8,2	7,8	8,7
pivo	4,6	4,8	4,7	4,5	4,3
víno	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
elektřina	1,5	1,6	1,6	1,5	1,6
zemní plyn	1,3	1,3	1,4	1,4	1,6

	2017	2018	2019	2020	2021
pevná paliva	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3

¹⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahříváných tabákových výrobků.

Celostátní inkaso spotřebních daní v roce 2021 dosáhlo hodnoty 155,5 mld. Kč. V porovnání s rokem 2020 pokleslo o 4,8 mld. Kč (3,0 %).

Fiskálně nejvýznamnější spotřební daní je spotřební daň z **minerálních olejů**. Rozpočet této daně předpokládal celostátní inkaso ve výši 85,5 mld. Kč, skutečné celostátní inkaso za rok 2021 činilo 82,3 mld. Kč (plnění na 96,3 %) a bylo tak oproti skutečnosti roku 2020 nižší o 2,5 mld. Kč (3,0 %). Negativně se na vývoji spotřeby pohonných hmot (a z toho vyplývající výši inkasa daně) projeví dopady vládních protiepidemiologických opatření, hospodářský a ekonomický útlum i razantní omezení mobility obyvatelstva v první polovině roku 2021. Inkaso spotřební daně z minerálních olejů dále ovlivnilo snížení sazby spotřební daně z motorové nafty k 1. 1. 2021 o 1 Kč/l (tedy z 10 950 Kč/1 000 l na 9 950 Kč/1 000 l). Vliv alternativních pohonů, elektromobilů a hybridních modelů je zatím velmi malý, ale na spotřebu automobilových benzínů má vliv i modernizace vozového parku s nižší spotřebou. V segmentu osobní dopravy, tj. spotřeby více zdaněných motorových benzínů, byl také, oproti dopravě hromadné a zejména nákladní, silnější vliv omezení mobility obyvatelstva.

V komoditě **tabákových výrobků** celkové příjmy za rok 2021 činily 56,2 mld. Kč (plnění rozpočtu na 83,9 %), což znamenalo o 10,8 mld. Kč méně, než bylo rozpočtováno. Oproti roku 2020 pokleslo inkaso o 3,3 mld. Kč (5,5 %). Přestože došlo k 1. 2. 2021 ke zvýšení sazeb daně u všech tabákových výrobků (včetně zahříváných tabákových výrobků) přibližně o 10 %, na výsledném inkasu daně se toto díky dále v textu uvedeným skutečnostem neprojevilo. U daně ze zahříváných tabákových výrobků došlo jak ke zvýšení příjmů do státního rozpočtu v porovnání s předchozím kalendářním rokem o cca 19 % (z 1,2 mld. Kč na 1,4 mld. Kč), tak i ke splnění rozpočtových očekávání. Avšak výrazný pokles nastal v případě spotřební daně z tradičních tabákových výrobků, a to zejména z důvodu omezení přeshraničního pohybu obyvatelstva, což způsobilo významně nižší poptávku zejména zahraničních turistů nakupujících levnější cigarety v ČR. Změny lze pozorovat i na vnitrostátním trhu s tabákovými výrobky. Dle údajů Českého statistického úřadu (dále také „ČSÚ“) počet kuřáků tradičních tabákových výrobků každoročně klesá a své místo na trhu získávají produkty nové generace (zahříváné tabákové výrobky, elektronické cigarety, nikotinové sáčky apod.), které jsou výrazně méně daňově zatíženy či nepodléhají spotřební dani vůbec. V neposlední řadě je nutné zmínit faktor obtížné porovnatelnosti meziročního vývoje inkasa, který způsobují nepredikovatelné výkyvy plateb na přelomu roku, kdy bývají vysoké částky uhrazeny buď těsně před koncem roku, nebo ihned zpočátku, čímž je následně ovlivněna výše celoročního inkasa. Hodnotu tabákových nálepek je odběratel povinen uhradit do 60 dnů od jejich

odebrání, což představuje poměrně velký časový interval pro provedení platby spotřební daně z tabákových výrobků a zahříváných tabákových výrobků.

V komoditě **lih** bylo na dani inkasováno za rok 2021 celkem 8,7 mld. Kč, což představovalo růst o 1,0 mld. Kč (12,4 %) oproti inkasu z roku 2020. Na celkovou výši příjmů daně z lihu v první polovině roku 2021 mělo zásadní vliv vládní opatření z důvodu trvající pandemie způsobené šířením viru SARS-CoV-2, jako je uzavření restauračních zařízení, omezení přeshraničního a turistického ruchu, omezení společenských akcí, zákaz prodeje alkoholu na veřejných místech apod. Od druhé poloviny roku docházelo k postupnému uvolňování zavedených opatření, obnovení provozu restaurací, hotelů a penzionů a turistického ruchu.

Za rok 2021 dosáhly celkové příjmy spotřební daně z **piva** 4,3 mld. Kč, což představuje v meziročním srovnání pokles přibližně o 0,2 mld. Kč (5,5 %). Pokles spotřeby piva (a tím také objemu výroby) byl rovněž způsoben především opatřeními zaváděnými k zamezení šíření viru SARS-CoV-2. Jednalo se zejména o dlouhodobé uzavření restauračních zařízení a také celkové omezení turistického ruchu. Tato opatření dopadla spíše na velké pivovary, které musely přistoupit k likvidaci již vyrobeného piva. Malé pivovary zareagovaly vcelku flexibilně, a to marketingovou strategií ve formě úpravy distribučních kanálů.

Za rok 2021 dosáhly celkové příjmy spotřební daně z **vína** a meziproduktů 0,5 mld. Kč, přičemž došlo k růstu inkasa o 39 mil. Kč (8,7 %) oproti inkasu v roce 2020. Spotřeba výrobků podléhajících dani z vína a meziproduktů stále rok od roku mírně roste, avšak na inkasu daně se projeví růst spotřeby pouze šumivých vín, popřípadě meziproduktů, neboť vína tichá podléhají spotřební dani ve výši 0 Kč/hl.

Za rok 2021 činily celkové příjmy tzv. **energetických daní** 3,5 mld. Kč, což představuje růst o 0,2 mld. Kč (7,6 %) oproti inkasu v roce 2020. Zvýšil se hlavně výběr daně ze zemního plynu, kdy se vybralo o téměř 151 mil. Kč více, než v roce 2020. Kromě opatření vlády zaměřující se na ekologii a ochranu ovzduší měla svůj podíl i legislativní změna, kdy od 1. 1. 2021 není bioplyn, který je použitý pro pohon motorů, osvobozen od daně. Dále byl zaznamenán vyšší výběr daně z elektřiny, a to o 70 mil. Kč a u pevných paliv o 26 mil. Kč. Vyšší výběr daně mohla způsobit zvýšená spotřeba těchto komodit v souvislosti s vládními opatřeními zaváděnými k zamezení šíření viru SARS-CoV-2, zejména omezením mobility obyvatel (práce z domova), ale i klimatické podmínky (chladnější počátek roku 2021 v porovnání s minulými lety).

Odvod z elektřiny ze slunečního záření (dále také „OESZ“)

Veřejné rozpočty inkasovaly v roce 2021 na OESZ 2,1 mld. Kč, tj. 91,5 % rozpočtované částky. Absolutní meziroční pokles inkasa OESZ oproti roku 2020 je zanedbatelný a činí 63 mil. Kč (2,9 %). Důvody takovéto nevýrazné změny nelze jednoznačně určit, hlavním faktorem zde bývá počasí v daném roce, a to jak množství slunečního svitu, tak i například sněhová pokrývka.

Daň z příjmů právnických osob (dále také „DPPO“)

DPPO patří do kategorie tzv. sdílených daní, kdy je její výnos rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Celková DPPO se skládá z daně vybírané srážkou dle zvláštní sazby a DPPO z daňových příznání vč. DPPO za obce a kraje.

Celkový výnos DPPO v roce 2021 činil 200,6 mld. Kč (bez DPPO za obce a kraje), což představuje překročení rozpočtované částky o 54,1 %. Při meziročním srovnání celkový výnos DPPO oproti roku 2020 vzrostl o 40,0 mld. Kč (24,9 %).

Inkaso DPPO z daňových příznání v roce 2021 činilo 196,0 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 40,0 mld. Kč (25,6 %) a inkaso DPPO vybírané srážkou v roce 2021 činilo 4,6 mld. Kč, což představuje meziroční mírný nárůst o 0,05 mld. Kč (1,1 %).

Inkaso daně bylo v roce 2021 ovlivněno nově přijatými legislativními změnami. Jednalo se především o:

- Změnu metody tvorby a uznatelnosti technických rezerv v základu daně z příjmů v oblasti pojišťovnictví, která nabyla účinnosti od 1. 1. 2020 (zákonem č. 364/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní v souvislosti se zvyšováním příjmů veřejných rozpočtů) Podle přechodného ustanovení byl předpokládán jednorázový pozitivní dopad v částce cca 10,5 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů, rozložen na dvě zdaňovací období. Pro rok 2021 se předpokládal rozpočtovaný dopad 5,1 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.
- Zavedení tzv. mimořádných odpisů pro hmotný majetek zařazený v 1. a 2. odpisové skupině (zákonem č. 609/2020 Sb.) s odhadovaným negativním dopadem ex ante pro rok 2021 ve výši 11,1 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů. Z dostupných zdrojů dat však vyplývá, že institut mimořádných odpisů se na konečném inkasu daně neprojevil. Důvodem by mohl být vliv dvou protichůdných faktorů. Umožnění aplikace tzv. mimořádných odpisů na straně jedné a pokles objemu nově pořízeného odepisovatelného majetku v 1. či 2. odpisové skupině na straně druhé. Z dostupných zdrojů dat však nelze tyto vlivy od sebe rozlišit.
- Zvýšení limitu vstupní ceny pro zařazení do hmotného majetku na částku 80 tis. Kč (zákonem č. 609/2020 Sb.) s odhadovaným negativním dopadem ve výši 2,4 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.
- Dočasné zvýšení limitu pro uplatnění odpočtu darů na 30 % (zákonem č. 39/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů), a to již za zdaňovací období 2020. Rozpočtovaný negativní ex ante dopad tohoto opatření byl pro rok 2021 odhadován na 0,2 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.

Inkaso daně bylo v roce 2021 z důvodu mimořádné situace rovněž negativně ovlivněno četnými žádostmi o snížení výše záloh, popř. povolení výjimky z povinnosti daň zálohovat, dle ustanovení § 174 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále

také „daňový řád“ nebo „DŘ“). Výpadek na inkasu daňových příjmů z tohoto titulu činil cca 34,5 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.

Důvodem výrazného překročení rozpočtované částky bylo především:

1) Nenaplnění předpokládaných dopadů opatření přijatých ke zmírnění dopadů šíření viru SARS-CoV-2:

- Zavedení institutu zpětného uplatnění ztráty – tento institut prakticky nebyl využit, oproti predikovanému negativnímu dopadu využití ve výši 18 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů, činil v roce 2021 negativní dopad využití tohoto institutu cca 2 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.
- Zavedení možnosti uplatnění mimořádných odpisů – z dostupných zdrojů dat vyplývá, že ani tento institut se na konečném inkasu daně neprojevil.

2) Lepší než původně očekávaný ekonomický vývoj:

- Hodnoty makroekonomických agregátů v době přípravy rozpočtu (zákon č. 92/2021 Sb.) byly následně revidovány, pokles hrubého provozního přebytku pro rok 2020 se zmínil, a to z hodnoty -2,9 % na hodnotu -1,8 % (údaje národních účtů ČSÚ z konce března 2022).
- Jedním z přijatých vládních opatření k zabránění šíření viru SARS-CoV-2 bylo v roce 2020 zrušení červnové zálohy na daň z příjmů. Z údajů Generálního finančního ředitelství (dále také „GFŘ“) je známo, že část subjektů zrušenou červnovou zálohu přesto v červnu 2020 uhradila. Z údajů z daňových přiznání za zdaňovací období 2020 vyplývá, že část zrušené a neuhrazené červnové zálohy byla doplacena v roce 2021 ve vyrovnání daně. Při přípravě státního rozpočtu však bylo předpokládáno, že výpadek zrušené červnové zálohy bude odpovídat poklesu zisku, resp. daňové povinnosti daňových subjektů, a to z důvodu dopadů šíření viru SARS-CoV-2. Rozdíl mezi hodnotou daňové povinnosti a výší předepsaných záloh daně za rok 2020 byl ale oproti roku 2019 vyšší, a to i přesto, že se hodnota daňové povinnosti za rok 2020 dle dat z daňových přiznání meziročně snížila. Toto se dále rovněž projevilo i na jiné než původně předpokládané výši záloh.

Z analýzy inkasa tak lze usuzovat, že sektory, které byly krizí a následnými vládními opatřeními nejvíce zasaženy, negenerují v běžných letech obvykle takovou daňovou povinnost, aby její výpadek výrazně ovlivnil celkovou výši inkasa daně z příjmů právnických osob.

Daň z příjmů fyzických osob (dále také „DPFO“)

Daň z příjmů fyzických osob patří do kategorie sdílených daní a její výnos je rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Daň z příjmů fyzických osob zahrnuje DPFO ze závislé činnosti (placenou plátcí), DPFO podávající daňová tvrzení (placenou poplatníky) a DPFO vybíranou srážkou.

Celkový výnos DPFO v roce 2021 činil 172,6 mld. Kč. V meziročním srovnání tak došlo v roce 2021 ke snížení celkového výnosu o 25,5 %.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dosáhla výnosu 138,5 mld. Kč. Meziročně tak tato příjmová položka, z pohledu veřejných rozpočtů, vykazuje pokles o 66,5 mld. Kč (32,4 %).

Inkaso bylo v roce 2021 podstatným způsobem negativně ovlivněno změnou ve zdaňování příjmů ze závislé činnosti, a to zrušením superhrubé mzdy (tj. snížení daňového základu o 25 %) při sazbách 15 % a 23 % a zvýšením slevy na poplatníka z 24 840 Kč na částku 27 840 Kč (zákon č. 609/2020 Sb.). Odhadovaný negativní dopad těchto zmíněných opatření v roce 2021 činil 78,5 mld. Kč, resp. 11,7 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.

Na inkaso této daně dále negativně působila přijatá opatření v souvislosti s nepříznivou epidemiologickou situací, zejména přímá podpora související s výplatou kompenzačních bonusů, která v roce 2021 měla svým objemem ve výši 19,2 mld. Kč na úrovni veřejných financí významný dopad na inkaso této daně (dle zákona č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS-CoV-2 a dle zákona č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021). Kompenzační bonusy již byly vypláceny i v roce 2020, kdy bylo vyplaceno celkem 24,4 mld. Kč.

Na příjem státního rozpočtu z DPFO placené plátcí v roce 2021 dále negativně působily tyto faktory:

- Zvýšení limitu pro uplatnění slevy na dani ve výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte poplatníka v předškolním zařízení, kterou si mohli zaměstnanci uplatnit v rámci ročního zúčtování až po uplynutí zdaňovacího období 2020, tj. v roce 2021 (zvýšení minimální mzdy pro rok 2020 na 14 600 Kč, tj. o 1 250 Kč), což ovlivňuje zejména inkaso za měsíce březen a duben 2021.
- Dočasné zvýšení limitů pro uplatnění odpočtu hodnoty bezúplatných plnění od základu daně.

Mezi pozitivní vlivy, které ovlivnily výši inkasa této daně v roce 2021, patřily následující faktory:

- Růst objemu mezd a platů, včetně výplat mimořádných odměn zaměstnancům ve zdravotnictví, sociálních službách a příslušníkům bezpečnostních sborů či vojákům z povolání.
- Ekonomické podpory přijaté za účelem snížit dopady způsobené šířením viru SARS-CoV-2 (zejména program na ochranu zaměstnanosti Antivirus).
- Zvýšení minimální mzdy pro rok 2021 o 600 Kč na částku 15 200 Kč.

Rozpočtovaná částka byla překročena. Důvodem vyššího, než rozpočtovaného inkasa, bylo zejména to, že se při přípravě státního rozpočtu předpokládal nižší než dosažený meziroční

růst objemu mezd a platů. Dalším důvodem vyššího inkasa oproti schválenému rozpočtu je nižší než v rozpočtu odhadovaná výše vyplacených kompenzačních bonusů.

Daň z příjmů fyzických osob placená poplatníky dosáhla výnosu 9,6 mld. Kč. Meziročně tak došlo ke zvýšení o 3,9 mld. Kč (67,9 %). Tato položka rozpočtu zahrnuje veškerou daň odvedenou na základě podaných daňových tvrzení, tedy v zásadě získanou z činnosti jiné, než je závislá činnost, tedy se zde projevují příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy. Zahrnuje i případné vyrovnání části daně ze závislé činnosti odvedené po podání přiznání zejména při souběhu závislé a jiné výdělečné činnosti, popř. při souběhu několika zaměstnání.

Od roku 2021 zahrnuje také platby záloh na DPFO u poplatníků v paušálním režimu. V roce 2021 bylo cca 65 tis. aktivních účastníků a na zálohách na DPFO bylo zapláceno celkem cca 76 mil. Kč.

Inkaso DPFO placené poplatníky bylo v roce 2021 z důvodu mimořádné situace negativně ovlivněno četnými žádostmi o snížení výše záloh, popř. povolení výjimky z povinnosti daň zálohovat, dle ustanovení § 174 DŘ. Výpadek na inkasu daňových příjmů z tohoto titulu činil 1,8 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů. Dalším opatřením s negativním vlivem na inkaso bylo dočasné zvýšení limitů pro uplatnění odpočtu hodnoty bezúplatných plnění od základu daně.

Inkaso daně bylo v roce 2021 ovlivněno také stálými faktory. Jednalo se o opatření zavedená v minulých letech (např. navrácení možnosti uplatnit slevu na druhého z manželů a daňové zvýhodnění na vyživované dítě v případě uplatnění paušálních výdajů, jejichž maximální výše byla opět zvýšena od zdaňovacího období roku 2019 na výši platnou pro zdaňovací období roku 2016), dále o meziroční zvýšení limitu pro uplatnění slevy na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení pro rok 2020 oproti roku 2019 vyvolané růstem minimální mzdy. Dalším stálým faktorem je dlouhodobě vysoký počet zaměstnanců pouze s příjmem ze závislé činnosti (cca 0,9–1 mil.) podávajících daňové přiznání, kdy zálohy u těchto zaměstnanců jsou odvedeny na účet DPFO ze závislé činnosti, ale případné přeplatky na dani se vrací z účtu DPFO placené poplatníky.

Rozpočtovaná částka byla výrazně překročena. Důvodem překročení rozpočtované částky je především:

- 1) Nenaplnění předpokládaných dopadů opatření přijatých ke zmírnění dopadů šíření viru SARS-CoV-2:
 - Zavedení institutu zpětného uplatnění ztráty - tento institut prakticky nebyl využit. Oproti predikovanému negativnímu dopadu využití ve výši -1,0 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů, činil v roce 2021 negativní dopad využití tohoto institutu pouze desítky milionů Kč na úrovni veřejných rozpočtů.
- 2) Lepší než původně očekávaný ekonomický vývoj:
 - Jedním z vládních opatření přijatých ve snaze o zmírnění dopadů šíření viru SARS-CoV-2 bylo v roce 2020 zrušení červnové zálohy na daň z příjmů (což mimo jiné

ovlivnilo i meziroční srovnání inkasa). Z údajů GŘ je známo, že část subjektů zrušenou červnovou zálohu přesto v červnu 2020 uhradila. Z údajů z daňových přiznání za zdaňovací období 2020 vyplývá, že část zrušené a neuhrazené červnové zálohy byla doplacena v roce 2021 ve vyrovnání daně. Při přípravě státního rozpočtu však bylo předpokládáno, že výpadek zrušené červnové zálohy bude odpovídat poklesu zisku, resp. daňové povinnosti daňových subjektů, a to z důvodu dopadů šíření viru SARS-CoV-2. Toto se dále rovněž projevilo i na jiné než původně předpokládané výši záloh.

Daň z příjmů fyzických osob vybíraná zvláštní sazbou daně dosáhla celkového výnosu 24,5 mld. Kč, což je vyšší meziroční výnos o 3,5 mld. Kč (16,5 %). Tato položka zahrnuje daň z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, příp. i daně z jiných příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně.

Důvodem vyššího, než rozpočtovaného inkasa, bylo zejména to, že se při přípravě státního rozpočtu mj. předpokládala redukce flexibilních pracovních úvazků a nižší výplata dividend. Tento předpoklad se nenaplnil.

Majetkové daně

Daňovým příjmem z hlediska majetkových daní je inkaso daně z nabytí nemovitých věcí, daně z převodu nemovitostí, daně dědické a daně darovací, přičemž všechny uvedené daně byly zrušeny. Inkaso majetkových daní v roce 2021 dosáhlo záporné hodnoty -0,1 mld. Kč. Záporná hodnota je důsledkem vracení již uhrazené daně v těch případech, kterých se zpětně dotklo zrušení daně. Jde především o zrušení daně z nabytí nemovitých věcí, která byla zrušena zákonem č. 386/2020 Sb., kterým se zrušuje zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, a mění a zrušují další související právní předpisy, který nabyl účinnosti dne 26. 9. 2020, nicméně k faktickému zrušení daně došlo ve smyslu přechodných ustanovení již dříve, kdy byl jako rozhodný den stanoven den 31. 3. 2020, pokud v tento den nebo později skončila lhůta pro podání daňového přiznání.

Daň z nemovitých věcí

Výnos daně z nemovitých věcí v roce 2021 činil 11,8 mld. Kč. Meziročně se inkaso mírně zvýšilo o cca 0,3 mld. Kč. K nárůstu inkasa přispěla kontrolní a vyhledávací činnost orgánů FS s využitím kontrolních funkcí informačního systému ADIS a dále také růst počtu nemovitostí.

Silniční daň

Inkaso silniční daně v roce 2021 činilo 5,4 mld. Kč, což je o 0,5 mld. Kč (8,9 %) méně než v roce 2020. Inkaso silniční daně bylo v roce 2021 negativně ovlivněno především

novelou zákona o dani silniční (zákon č. 299/2020 Sb., kterým se mění některé daňové zákony v souvislosti s výskytem koronaviru SARS-CoV-2 a zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS-CoV-2, ve znění pozdějších předpisů), kterou došlo ke snížení sazeb silniční daně u všech vozidel s výjimkou osobních automobilů s největší povolenou hmotností nad 3,5 tuny o cca 25 %. Přičemž změna platila již pro zdaňovací období roku 2020. Dalším možným vlivem, který mohl mít negativní dopad na inkaso daně, bylo Rozhodnutí ministryně financí čj. MF-20402/2021/3901-2 (Finanční zpravodaj č. 26/2021), kterým došlo k prominutí daně, příslušenství daně a zálohy na daň z důvodu mimořádné události – výskyt tornáda pro přesně vymezené daňové subjekty.

Daň z hazardních her

Daň je tvořena daní z ostatních hazardních her a daní z technických her a je v zákonem stanoveném poměru rozdělována do státního rozpočtu a rozpočtu obcí.

Celkové inkaso daně z hazardních her včetně příslušenství a zrušeného odvodu z loterií v roce 2021 činilo 11,0 mld. Kč, z toho dobíhající inkaso zrušeného odvodu z loterií činilo pouze 0,1 mil. Kč. Při meziročním srovnání celkového inkasa s celkovým inkasem za rok 2020 došlo k mírnému nárůstu o cca 0,4 mld. Kč (3,3 %). Rozpočtovaná částka daně byla překročena o 3,7 mld. Kč.

Ve srovnání s rokem 2020 došlo ke zvýšení inkasa této daně, a to i přesto, že po celé 1. čtvrtletí roku 2021 byly uzavřeny všechny kamenné provozovny (herny a kasina), ve kterých se provozuje technická hra a živá hra, a to v souvislosti s opatřeními spojenými se zamezením šíření viru SARS-CoV-2. Předpokládaný výpadek na dani z hazardních her zejména ve vztahu k hrám provozovaným land-based (tzn. v prostředí kamenných provozoven), byl však více než kompenzován nárůstem hraní na internetu. Již od 2. čtvrtletí byl také patrný nárůst aktivit spojených s provozováním land-based hazardních her, a to zejména v segmentu kursových sázek, živých her a technických her. Oblast kursových sázek byla také povzbuzena konáním dvou velkých sportovních akcí, a to Mistrovství Evropy ve fotbale a Letních olympijských her. I nadále je patrný setrvalý zájem hráčů o internetové hraní napříč všemi segmenty hazardních her. Pandemie urychlila trend dlouhodobého nárůstu podílu hazardních her provozovaných prostřednictvím internetu.

3. Vybrané indikátory

Tabulka č. 3: Vybrané indikátory činnosti finanční správy

k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Celkové příjmy vybrané finanční správou jako podíl na HDP ¹⁾	15,56 %	15,84 %	15,76 %	15,08 %	14,28 %
Podíl příjmů vybraných finanční správou na schváleném rozpočtu	103,85 %	99,52 %	98,83 %	109,81 %	116,27 %
Podíl nákladů finanční správy na příjmech vybraných finanční správou	1,49 %	1,41 %	1,40 %	1,59 %	1,52 %
Podíl nákladů na správu daní na daňových příjmech finanční správy	1,41 %	1,30 %	1,29 %	1,49 %	1,46 %
Příjmy finanční správy na počet zaměstnanců finanční správy (příjem na 1 zaměstnance) v mil. Kč	51,27	54,94	59,55	56,81	58,93
Podíl kontrol s doměrkem větším než 10 000 Kč k celkovému počtu kontrol	44,21 %	44,74 %	45,95 %	50,56 %	56,05 %
Kumulovaná výše nedoplatků ke konci roku jako podíl příjmů vybraných finanční správou v daném roce	6,33 %	4,85 %	3,88 %	5,02 %	4,48 %
Podíl elektronicky podaných daňových tvrzení na celkovém počtu podaných daňových tvrzení ²⁾	66,57 %	58,80 %	61,20 %	64,53 %	68,52 %
Podíl nákladů ICT na celkových nákladech finanční správy	12,75 %	9,41 %	10,16 %	12,57 %	13,01 %

¹⁾ Upraveno podle aktuálních údajů ČSÚ.

²⁾ Daňová tvrzení (příznání) podaná datovou zprávou dle § 71 DŘ.

V roce 2021 došlo k přepočtu všech vykazovaných indikátorů činnosti finanční správy, což vedlo k jejich zpřesnění i za předchozí období.

Tabulka č. 4: Vybrané indikátory činnosti celní správy

k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Celkové příjmy vybrané celní správou jako podíl HDP ¹⁾	3,15%	3,06%	2,85%	2,82%	2,55%
Podíl skutečně vybraných spotřebních daní na schváleném rozpočtu	102,48 %	102,67 %	100,78 %	103,40 %	92,14 %
Podíl nákladů na správu daní a cel jako podíl daňových a celních příjmů vybíraných celní správou	1,57 %	1,65 %	1,62 %	1,70 %	1,73 %
Podíl nákladů na správu cel na celních příjmech celní správy	14,22 %	15,52 %	14,82 %	16,68 %	11,89 %
Podíl nákladů na správu daní na daňových příjmech celní správy	0,88 %	0,91 %	0,89 %	0,93 %	0,97 %
Příjmy celní správy na počet zaměstnanců celní správy (příjem na 1 zaměstnance) v mil. Kč	30,35	28,70	29,38	30,92	29,32
Podíl daňových kontrol s doměrkem větším než 10 000 Kč k celkovému počtu kontrol	28,20 %	41,75 %	42,19 %	43,09 %	47,43 %
Kumulovaná výše daňových z dovozu nedoplatků ke konci roku jako podíl příjmů vybíraných celní vnitrostátní správou v daném roce	4,0 %	1,41 %	1,36 %	1,34 %	1,40 %
Podíl elektronicky podaných daňových tvrzení (bez DPH) na celkovém počtu podaných daňových tvrzení ²⁾	65,34 %	72,90 %	65,58 %	71,89 %	76,05 %
Podíl elektronicky podaných celních prohlášení na celkovém počtu podaných celních prohlášení	98,90 %	98,20 %	98,83 %	98,94 %	99,59 %
Podíl nákladů ICT na celkových nákladech celní správy	8,89 %	7,95 %	8,10 %	7,11 %	8,94 %

¹⁾ Upraveno podle aktuálních údajů ČSÚ.

²⁾ Daňová tvrzení (příznání) podaná datovou zprávou dle § 71 DŘ.

V roce 2021 došlo k přepočtu všech vykazovaných indikátorů činnosti celní správy, což vedlo k jejich zpřesnění i za uvedená předchozí období.

4. Daňové subjekty

Daňové subjekty, které mají daňovou nebo celní povinnost, jsou povinny zaregistrovat se dle zákonných podmínek stanovených daňovým řádem u místně příslušného finančního nebo celního úřadu. Po té je daňovým subjektům přidělen správcem daně ke konkrétní dani příslušný daňový účet. V následujících tabulkách č. 5, 6 a 7 se jedná o kvantitativní přehled o počtu nositelů daňových a celních povinností v příslušném časovém období a počet účtů podle jednotlivých druhů daní vyjadřuje tedy reálný počet daňových subjektů spravovaných správcem daně či cla.

Tabulka č. 5: Počet účtů podle jednotlivých daní

k 31. 12. příslušného roku

		2017	2018	2019	2020	2021
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	881 627	907 815	934 068	954 942	984 401
	celní správa	25 642	26 354	24 536	17 864	19 147
	celkem	907 269	934 169	958 604	972 806	1 003 548
Daně spotřební a energetické	celní správa	47 013	50 989	53 534	55 943	58 092
v tom: minerální oleje		24 298	26 705	27 897	29 209	30 192
tabák		4 853	5 274	5 650	5 920	6 141
surový tabák		7	16	19	48	60
zahříváné tabákové výrobky ¹⁾				2	6	8
líh		8 812	9 281	9 733	10 144	10 599
pivo		1 114	1 242	1 369	1 441	1 526
víno		4 771	5 088	5 323	5 506	5 734
elektřina		1 865	2 003	2 107	2 194	2 265
zemní plyn		969	1 043	1 091	1 129	1 218
pevná paliva		324	337	343	346	349
Clo	celní správa	13 667	13 931	13 618	11 295	12 736
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	621 402	646 186	667 978	685 913	700 721
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	4 157 133	4 241 555	4 309 821	4 352 773	4 401 230
v tom: podávajících daňová tvrzení ²⁾		3 452 956	3 525 175	3 582 707	3 618 838	3 662 131
ze závislé činnosti		704 177	716 380	727 114	733 935	739 099
Daň z příjmů zvláštní sazba	finanční správa	582 252	599 920	614 053	625 605	635 460
Daň dědická	finanční správa	40 024	37 951	36 725	35 924	35 295
Daň darovací	finanční správa	73 220	70 399	68 308	67 130	66 655
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	435 768	413 283	395 948	382 367	367 843
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	4 891 586	4 957 212	5 026 980	5 083 625	5 134 501
Daň z nabytí nem. věcí	finanční správa	390 513	432 975	445 686	338 142	255 617

		2017	2018	2019	2020	2021
Daň silniční	finanční správa	1 135 824	1 156 836	1 167 319	1 177 708	1 186 268
Odvod za elektřinu ze slunečního záření	finanční správa	8	8	7	9	9
Odvod z loterií	finanční správa	894	761	705	653	622
Daň z hazardních her (včetně příslušenství) ³⁾	finanční správa	148	181	515	674	692
Dělená správa ⁴⁾	celní správa	2 419 403	2 567 345	2 709 046	2 828 473	2 956 308
CELKEM		15 716 124	16 123 701	16 468 847	16 619 040	16 815 597
v tom:	finanční správa	13 210 399	13 465 082	13 668 113	13 705 465	13 769 314
	celní správa	2 505 725	2 658 619	2 800 734	2 913 575	3 046 283

¹⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahřívání tabákových výrobků.

²⁾ Daň z příjmů fyzických osob v paušálním režimu zahrnuta v dani z příjmů fyzických osob podávajících daňová tvrzení.

³⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

⁴⁾ Blokované pokuty na místě zaplacené, pokuty ve správním řízení, DES ostatní.

Celkový počet účtů, oproti roku 2020, vzrostl, a to celkem o 196 557 účtů (1,2 %). **Finanční správa** vykazuje trvalý trend mírného zvyšování počtu daňových účtů. Tento trend pokračoval i v roce 2021, došlo však k velmi mírnému zvýšení počtu účtů o 63 849 (0,5 %). **Celní správa** taktéž zaznamenala meziroční nárůst počtu daňových účtů o 132 708 (4,4 %).

Tabulka č. 6: Daňové subjekty aktivní

k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Finanční správa	5 751 497	5 835 511	5 922 557	5 912 296	5 946 809
Celní správa	449 354	404 815	424 299	364 140	369 402
v tom: spotřební daně	18 928	19 942	19 430	20 096	20 404
clo	13 303	13 548	13 180	10 936	12 347
dělená správa	417 123	371 325	391 689	333 108	336 651

Aktuálnějším ukazatelem oproti počtu evidovaných daňových subjektů je údaj o počtu aktivních daňových subjektů. Za aktivní daňové subjekty se považují takové daňové subjekty, které jsou ve sledovaném časovém období aktivní vůči správci daně (např. podávají daňová přiznání či jinak se správcem daně komunikují). Pro zjištění údaje o počtu aktivních daňových subjektů k 31. 12. 2021 byl finanční správou použit nový metodický algoritmus výpočtu, který zohledňuje celkový unikátní počet daňových subjektů vztažený ke všem druhům příjmů v rámci jednotlivých finančních úřadů. Z důvodu statistického vyhodnocování byly shodným výpočtem aktualizovány tyto údaje zpětně od roku 2017. Celkově došlo oproti roku 2020 k nárůstu počtu aktivních daňových subjektů. Ve finanční správě se jednalo o velmi mírný nárůst o 34 513 subjektů (0,6 %). U **celní správy** se jednalo o nárůst 5 262 subjektů (1,4 %).

Tabulka č. 7: Daňové subjekty unikátní

k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet daňových subjektů	7 946 058	8 020 845	8 148 180	8 294 598	8 431 491

Vzhledem ke skutečnosti, že daňové subjekty jsou registrované k příslušné dani dle místní příslušnosti, není neobvyklé, že správu daní jednoho daňového subjektu vykonává více správců daní. Proto je v rámci mezinárodního porovnání výkonnosti správy daně jako kvalitativní ukazatel využíván unikátní počet daňových subjektů, jelikož ten nezohledňuje organizační strukturu správců daní, počty daňových registrací a ani počty správců daní, u kterých je daňový subjekt registrován.

Pro zjištění údaje o počtu unikátních daňových subjektů k 31. 12. 2021 finanční správa použila nový metodický algoritmus výpočtu, který odstraňuje vlastní čísla plátců, která jsou sice unikátní, ale vztahují se k jednomu daňovému subjektu (např. daně z nemovitých věcí). Z důvodu statistického vyhodnocování byly shodným výpočtem aktualizovány tyto údaje zpětně od roku 2017. Unikátní počet daňových subjektů ve finanční správě v roce 2021 dle nové metodiky výpočtu dosáhl hodnoty 8 431 491. V porovnání s rokem 2020 byl zaznamenán meziroční růst o 136 893 daňových subjektů, představující nárůst o 1,6 %.

Detailní informace stran daňových subjektů finanční správy lze nalézt v kapitole číslo 2.5 Daňové subjekty Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021.

5. Daňové a celní příjmy

Tabulka č. 8: Daňové a celní příjmy

k 31. 12. 2021 v mil. Kč

		Daňová povinnost	Inkaso	Rozdíl
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	461 409,3	463 265,0	1 855,7
	celní správa	417,3	412,1	-5,2
	celkem	461 826,6	463 677,1	1 850,5
Daně spotřební a energetické	finanční správa	-3,6	0,1	3,7
	celní správa	154 164,4	155 532,8	1 368,4
	celkem	154 160,9	155 532,9	1 372,2
v tom: minerální oleje		79 227,4	82 349,4	3 121,9
tabák		56 588,6	54 843,0	-1 745,6
surový tabák		47,7	0,2	-47,5
zahříváné tabákové výrobky ²⁾		1 559,6	1 380,4	-179,2
líh		8 473,5	8 734,6	261,0
pivo		4 275,6	4 251,5	-24,0
víno		493,8	483,2	-10,7
elektřina		1 578,0	1 573,6	-4,4
zemní plyn		1 569,2	1 569,4	0,2
pevná paliva		351,1	347,7	-3,4
Clo, včetně odvodu do EU	celní správa	10 704,2	10 133,6	-570,5
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	209 059,7	195 964,1	-13 095,6
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	154 326,7	148 095,3	-6 231,4
v tom: podávajících daňová přiznání		11 110,0	9 629,3	-1 480,7
ze závislé činnosti		143 216,7	138 466,0	-4 750,7
Daň z příjmů zvláštní sazba	finanční správa	28 582,4	29 121,4	539,0
Daň dědická	finanční správa	11,8	8,1	-3,6
Daň darovací	finanční správa	-2,2	-1,5	0,7
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	-51,6	9,4	61,0
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	11 885,6	11 835,7	-49,9
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	294,6	-71,1	-365,7
Daň silniční	finanční správa	5 738,6	5 429,0	-309,6
Odvod z elektřiny ze slunečního záření	finanční správa	-0,6	0,4	1,0
Odvod z loterií § 41b odst. 1	finanční správa	0,8	-2,9	-3,7
Odvod z loterií § 41b odst. 2, 3, 4	finanční správa	11 419,0	11 041,8	-377,2
Daň z hazardních her (včetně příslušenství) ¹⁾	finanční správa	1 982,0	2 104,4	122,5
	finanční správa	-801,2	-828,1	-26,9
Ostatní daně a poplatky	celní správa	6 088,2	5 580,6	-507,6
	celkem	5 286,9	4 752,5	-534,4
z toho: dělená správa	celní správa	6 074,9	5 567,4	-507,5
CELKEM ³⁾		1 055 225,4	1 037 630,2	-17 595,3

	Daňová povinnost	Inkaso	Rozdíl
v tom: finanční správa	883 851,4	865 971,0	-17 880,4
celní správa	171 374,0	171 659,1	285,2

¹⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

²⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahřívání tabákových výrobků.

Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na desetiny mil. Kč.

V roce 2021 byl, vlivem pandemie způsobené šířením viru SARS-CoV-2, opět ovlivněn hospodářský vývoj, přesto došlo ve sledovaném období k růstu daňového inkasa. Meziročně vzrostlo celkové inkaso daní o 14 888,5 mil. Kč (1,5 %). Nejvyšší podíl na celkové hodnotě inkasa měla daň z přidané hodnoty, jejíž inkaso činilo v roce 2021 částku 463 677,1 mil. Kč. Meziročně vzrostla hodnota inkasa DPH o 37 225,2 mil. Kč (8,7 %). Velký meziroční nárůst byl zaznamenán u inkasa ostatních daní a poplatků, celkem o 2 442,4 mil. Kč (105,7 %). Na tento pozitivní meziroční nárůst hodnoty mělo vliv především inkaso daně vybírané celní správou, tedy dělená správa. V roce 2021 bylo vybráno a vymoženo v oblasti dělené správy 5 567,4 mil. Kč. Tyto finanční prostředky se váží také k vymáhaným nedoplatkům z minulých let. Na celkovém inkasu se, jako každým rokem, podílely velkou měrou příjmy z poplatků a odvodů na ekologických druzích příjmů a poplatky za odpady. Pokles byl zaznamenán například u inkasa spotřebních a energetických daní, meziročně klesla hodnota o 4 794,9 mil. Kč (3,0 %).

Inkaso **finanční správy** meziročně vzrostlo o 15 238,7 mil. Kč (1,8 %) a dosáhlo hodnoty 865 971,0 mil. Kč. V porovnání s rokem 2020 došlo k nejvyššímu absolutnímu zvýšení hodnoty inkasa u daně z příjmů právnických osob, celkem o 39 966,3 mil. Kč (25,6 %), dále pak u daně z příjmů fyzických osob z příznání o 3 894,0 mil. Kč (67,9 %) a u daně z příjmů vybírané srážkou o 3 512,8 mil. Kč (13,7 %). Samozřejmě došlo meziročně i ke snížení hodnoty inkasa, které se nejvíce projevilo u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, kdy došlo k poklesu o 66 463,5 mil. Kč (32,4 %). Tento pokles byl způsoben vyplácením kompenzačních bonusů, které jsou určeny pro osoby samostatně výdělečně činné, společníky malých společností s ručením omezeným a osoby činné na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti. V roce 2021 bylo na kompenzačních bonusech vyplaceno celkem 19 179 mil. Kč. Současně se projevila i změna ve způsobu zdaňování příjmů ze závislé činnosti, a to zrušením superhrubé mzdy. V neposlední řadě došlo ke zvýšení slevy na poplatníka. V roce 2021 se souhrn daní DPH, DPPO a DPFO podílel na celkové hodnotě výnosů finanční správy procentem dosahujícím celkové výše 92,1 %. Pro jednotlivé daně se jednalo o podíly: DPH, jejíž podíl dosáhl výše 53,5 %, DPPO s podílem ve výši 22,6 % a DPFO ze závislé činnosti s podílem ve výši 16,0 %.

Inkaso **celní správy** dosáhlo v roce 2021 celkové hodnoty 171 659,1 mil. Kč, z toho 7 797,9 mil. Kč bylo clo převedené do EU. Meziročně celkové inkaso CS mírně kleslo, celkem o 350,3 mil. Kč (0,2 %). Nejvyšší podíl na celkových příjmech vykazuje inkaso spotřební daně

s poměrem 90,6 %, inkaso cla s poměrem 5,9 % a inkaso dělené správy s poměrem 3,2 %. V porovnání s rokem 2020 došlo k nejvyššímu absolutnímu zvýšení hodnoty inkasa u ostatních daní a poplatků, celkem o 2 382,7 mil. Kč (74,5 %), přičemž vliv na toto zvýšení měly právě vysoké příjmy dělené správy, kde došlo k nárůstu hodnoty inkasa o 2 379,6 mil. Kč (74,6 %). S druhým nejvyšším podílem na celkovém inkasu byl výběr cla, kde došlo meziročně k nárůstu hodnoty o 1 904,0 mil. Kč (23,1 %). Naopak u spotřebních daní došlo k poklesu hodnoty inkasa o 4 794,9 mil. Kč (3,0 %) oproti roku 2020. Pokles by způsoben zavedením vládních opatření k zabránění šíření viru SARS-CoV-2. K výraznějšímu nárůstu inkasa došlo ve druhé polovině roku, kdy byla postupně uvolňována vybraná opatření a docházelo k postupnému otevírání provozů a služeb.

Detailní informace stran daňových příjmů finanční správy lze nalézt v kapitole číslo 2. Daňové řízení Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021. Detailní informace stran daňových a celních příjmů celní správy lze nalézt v kapitole číslo 2. Celní a daňové řízení Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021.

6. Kontrolní činnost

Právní úprava postupů při správě daní, do které spadá kontrolní činnost, je zakotvena v ustanoveních § 78 až 90 DŘ. Jedná se o ucelený soubor úkonů, kterými správci daně prověřují jednotlivá tvrzení daňových subjektů, případně prověřují i jiné skutečnosti, které jsou rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně.

Činnosti a chod orgánů finanční i celní správy, tedy i oblast kontrolních činností, byly také v roce 2021 výrazně ovlivněny pandemií způsobenou šířením viru SARS-CoV-2.

Kontrolní činnost orgánů **finanční správy** byla, tak jako v roce 2020, ovlivněna dlouhodobou nepřítomností některých pracovníků (čerpání ošetřování člena rodiny, nemoc, karanténa) i zavedeným střídavým režimem zaměstnanců na pracovišti. Pracovníci kontrolních útvarů se nad rámec činnosti, kterou vykonávali v minulých letech, podíleli na zpracování agendy týkající se kompenzačních bonusů, navíc svou činnost zaměřili i na následnou kontrolu nároku na kompenzační bonusy. I přes všechny mimořádné situace zůstalo prioritou v kontrolní činnosti provádění kontrol DPH (zejména kontroly daňových subjektů zapojených do řetězových podvodů) a DPPO (především kontrola převodních cen a korunových dluhopisů).

Postup k odstranění pochybností (dále také „POP“)

V rámci svých kompetencí využívá finanční i celní správa postupy k odstranění pochybností. V následující tabulce jsou uvedeny informace vztahující se k provedeným postupům k odstranění pochybností u vybraných druhů daní.

Tabulka č. 9: Postup k odstranění pochybností

k 31. 12. 2021

		Počet řízení ukončených		Změna v důsledku postupu k odstranění pochybností v mil. Kč		
		celkem	s rozdílem	daňové povinnosti	nadměrného odpočtu/vrácení daně	ztráty
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	7 852	6 504	719,0	-1 923,0	
Daně spotřební a energetické	celní správa	1 848	853	1,6	2,8	
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	1 084	504	382,1		-397,1
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	2 675	1 085	91,6		-33,4
CELKEM	finanční správa	11 611	8 093	1 192,7	-1 923,0	-430,4
	celní správa	1 848	853	1,6	2,8	
	celkem	13 459	8 946	1 194,3	-1 920,2	-430,4

Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

Z Tabulky č. 9 je patrné, že u vybraných druhů daní došlo oproti roku 2020 k celkovému snížení počtu ukončených postupů k odstranění pochybností, a to konkrétně o 1 547 postupů (10,3 %). Současně také došlo ke snížení celkového počtu ukončených postupů k odstranění pochybností s rozdílem, a to o 1 180 postupů (11,7 %). Veškeré kontrolní postupy **orgánů finanční správy** v roce 2021 byly ovlivněny pokračující nepříznivou pandemickou situací související se šířením viru SARS-CoV-2. Na vybraných druzích daní, které jsou z pohledu fiskálního efektu významné (DPH, DPPO a DPFO), provedly a ukončily orgány finanční správy postup k odstranění pochybností v 11 611 případech, což představuje 94,1 % z celkového počtu postupů k odstranění pochybností provedených orgány finanční správy, tj. 12 343 (detailní informace stran postupu k odstranění pochybností lze nalézt v kapitole číslo 5. Kontrolní činnost Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021).

V porovnání s rokem 2020 došlo ke snížení prováděných postupů na vybraných druzích daní, a to o 1 876 řízení (14,0 %). Celkově bylo s rozdílem oproti hodnotám deklarovaným daňovými subjekty v daňových tvrzeních na výše uvedených daních ukončeno 8 093 řízení (69,7 %). Díky těmto řízením došlo k navýšení daňové povinnosti v roce 2021 celkem o 11 192,7 mil. Kč a ke snížení hodnoty uplatňovaných nadměrných odpočtů o částku 1 923,0 mil. Kč. Dále došlo při těchto řízeních ke snížení vykázané ztráty daňovými subjekty o částku 430,4 mil. Kč. Postup k odstranění pochybností byl nejčastěji prováděn na DPH a celkově bylo v průběhu roku 2021 na této dani ukončeno 7 852 postupů k odstranění pochybností, při nichž došlo ke zvýšení daňové povinnosti v částce 719,0 mil. Kč a snížení vykázaných nadměrných odpočtů ve výši 1 923,0 mil. Kč. Změna u nadměrných odpočtů, na základě provedených postupů k odstranění pochybností, byla zapříčiněna zejména vyšší mírou neuznání odpočtů daně z přijatých zdanitelných plnění detekovaných v oddíle B3 kontrolního hlášení. Druhou daní, u které bylo prováděno nejvíce postupů k odstranění pochybností, celkem 2 675, je DPFO. U této daně se zejména vyskytují pochybnosti správce daně při uplatňování slev, neprokázání úplnosti příjmů, nezdanění příjmů z nájmu apod.

Orgány celní správy bylo v roce 2021 ukončeno celkem 1 848 řízení postupu k odstranění pochybností, z nichž v 853 (46,9 %) případech byly zjištěny rozdíly mezi údaji uvedenými daňovými subjekty v řádném, resp. dodatečném daňovém tvrzení a následně zjištěným skutečným stavem. Na základě provedených řízení postupu k odstranění pochybností bylo doměřeno celkem 1,6 mil. Kč.

Daňová kontrola

Problematika daňové kontroly je upravena v § 85 až § 88a DŘ, a v případě kontroly po propuštění zboží prováděné orgány celní správy dle § 5 zákona č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Tohoto institutu využívají orgány finanční i celní správy v případě časově náročnějšího prověřování daňových tvrzení podaných daňovými subjekty nebo v případě jiných skutečností, které jsou rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně,

vztahující se k jednomu daňovému řízení. Tabulka č. 10 znázorňuje informace o daňových kontrolách, které byly ukončeny v průběhu roku 2021 u jednotlivých druhů daní.

Tabulka č. 10: Daňová kontrola

k 31. 12. 2021

		Počet kontrol		Změna v důsledku kontroly v mil. Kč	
		ukončeno	ukončeno s rozdílem	změna daňové povinnosti	snížení ztráty
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	3 584	2 920	3 497,3	
Daně spotřební a energetické	celní správa	175	112	162,4	
v tom: minerální oleje		103	63	145,7	
tabák		1	1	0,0	
surový tabák		0	0	0,0	
zahříváné tabákové výrobky ¹⁾		0	0	0,0	
líh		18	13	1,5	
pivo		15	10	4,1	
víno		3	0	0,0	
elektřina		16	12	0,8	
zemní plyn		18	12	10,4	
pevná paliva		1	1	0,0	
Kontrola po propuštění zboží (clo + DPH)	celní správa	400	323	43,0	
z toho: DPH	celní správa			0,3	
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	1 178	667	1 946,8	-1 682,2
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	1 233	722	268,6	-83,4
v tom: podávajících daňová tvrzení		899	537	208,2	-83,4
ze závislé činnosti		334	185	60,4	
Daň z příjmů - zvláštní sazba	finanční správa	197	68	263,0	
Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí	finanční správa	0	0	0,0	
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	3	3	0,0	
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	0	0	0,0	
Daň silniční	finanční správa	289	133	2,5	
Daň z hazardních her	finanční správa	17	15	169,4	
CELKEM		7 076	4 963	6 353,0	-1 765,7
v tom: finanční správa		6 501	4 528	6 147,6	-1 765,7
celní správa		575	435	205,4	0,0

¹⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahříváných tabákových výrobků.

Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

Orgány finanční správy v uplynulém roce ukončily celkem 6 501 kontrol, přičemž ukončených s rozdílem bylo 4 528, tedy 69,7 %. Nepříznivá pandemická situace související

se šířením viru SARS-CoV-2 měla vliv na průběh a současně na počet provedených daňových kontrol. Stejně, jako v roce 2020, docházelo k rušení ústních jednání, komplikacím s výslechem svědků a s místním šetřením, zdržení zpracování odpovědí v rámci mezinárodní výměny informací.

V roce 2021 bylo ukončeno o 252 daňových kontrol méně než v předchozím období (3,7 %). Celkově došlo k vyššímu doměrku, mírně se tak zvýšil i fiskální efekt provedených daňových kontrol. Ukončené daňové kontroly vedly ke zvýšení daňové povinnosti o částku 6 147,6 mil. Kč a ke snížení ztráty o částku 1 765,7 mil. Kč.

Stejně jako v roce 2020 bylo v uplynulém období provedeno nejvíce daňových kontrol na dani z přidané hodnoty. Díky tomu došlo k markantním změnám ve vykázaných daňových povinnostech. Celkem bylo na DPH ukončeno 3 584 daňových kontrol, což činí 55,1 % všech ukončených daňových kontrol provedených orgány finanční správy. Z celkového počtu ukončených daňových kontrol na DPH jich bylo 2 920 ukončeno s rozdílem. Důvody vedoucí k zahájení daňové kontroly byly stejně jako v roce 2020 velmi různorodé, jednalo se především o výstupy z těžké analytiky kontrolního hlášení a podvody u daňových subjektů zařazených v řetězcích.

Z pohledu počtu kontrol byla druhou nejvíce kontrolovanou daní daň z příjmů fyzických osob, kde bylo ukončeno celkem 1 233 daňových kontrol, z toho 722 daňových kontrol bylo ukončeno s rozdílem. Tyto hodnoty se pohybují na úrovni roku 2020. U daně z příjmů fyzických osob byla shledána především kontrolní zjištění, jako nepřiznání veškerých příjmů podléhajících dani, uplatňování výdajů na osobní potřebu poplatníka, výdaje za neprokázané služby, nesprávné uplatnění odpisů atd.

Třetí nejčastěji kontrolovanou daní je daň z příjmů právnických osob. U této daně bylo v průběhu roku 2021 ukončeno 1 178 daňových kontrol. Zvýšení daňové povinnosti na dani z příjmů právnických osob činilo 1 946,8 mil. Kč a snížení ztráty bylo ve výši 1 682,2 mil. Kč. Mezi nejčastější pochybení lze zařadit nepodání daňového tvrzení, neoprávněné uplatňování nákladů a položek odčitatelných od základu daně, nezahrnutí výnosů z podnikatelské činnosti. Rozdíl oproti hodnotám vztahujícím se k doměřené dani z kontrol je způsoben časovým posunem splatnosti doměrků plynoucí z pravomocného vyměření, případně snížení nebo zrušení předpisu daně z důvodu využití opravných prostředků.

V roce 2021 **orgány celní správy** ukončily celkem 175 kontrol, z nichž ve 112 případech byly kontroly ukončeny s rozdílem. V rámci provedených kontrol bylo doměřeno celkem 162,4 mil. Kč, což společně se souvisejícím příslušenstvím zjištěným k lednu 2022 činí částku celkem 216,2 mil. Kč do příjmů státního rozpočtu.

Nejvíce daňových kontrol bylo, tak jako v předchozích letech, zaměřeno na kontrolu daně z minerálních olejů, na jejichž základě bylo doměřeno 145,7 mil. Kč a se souvisejícím příslušenstvím se jedná o částku celkem 195 mil. Kč. V této kategorii se jednalo především o kontroly zaměřené na prověřování nároku na vrácení daně z minerálních olejů osobám užívajícím tyto oleje pro zemědělskou prvovýrobu.

V roce 2021 bylo v oblasti ekologických daní provedeno celkem 35 daňových kontrol, přičemž bylo zjištěno porušení právních předpisů u 25 z nich. Na základě těchto daňových kontrol činí příjem do státního rozpočtu, včetně souvisejícího příslušenství, celkem 13,6 mil. Kč. Počet kontrol v této oblasti každoročně narůstá. Důvodem pro tento nárůst je vysoké procento ukončených kontrol s doměřením daně v předchozích letech, a to zejména na základě zjištění porušení právních předpisů.

V roce 2021 bylo zahájeno 401 kontrol po propuštění zboží a ukončeno celkem 400 kontrol po propuštění zboží, z nichž bylo 323 pozitivních, tj. došlo ke zjištění porušení právních předpisů. Efektivita kontrol po propuštění zboží v roce 2021 byla 80,5 %. Celkový zjištěný únik na cla a daních byl ve výši 44 555 260,0 Kč. Po provedených kontrolách po propuštění zboží bylo vystaveno celkem 2 339 dodatečných platebních výměrů. V roce 2021 bylo nejčastější formou zjištěného porušení právních předpisů uvádění nesprávného sazebního zařazení zboží a nesprávného původu zboží. Kromě kontrol po propuštění zboží s fiskálním zaměřením (na možné krácení cla a daní), byly v roce 2021 rovněž provedeny 3 kontroly se zaměřením na vývoz zboží dvojího užití a obchod s vojenským materiálem. U 3 těchto kontrol bylo zjištěno porušení právních předpisů upravujících příslušnou oblast.

Přehled o počtu případů a fiskálních efektech u ostatních kontrolních úkonů

Ve výše uvedených daňových kontrolách a POP není zahrnuta ostatní kontrolní činnost prováděná správci daně, která má také pozitivní fiskální dopad. V Tabulce č. 11 je zobrazen přehled o provedených kontrolních úkonech **orgány finanční správy**, které byly ukončeny k 31. 12. 2021. Ve sloupci „Počet kontrolních úkonů s fiskálním efektem (mimo POP)“ je započten kontrolní úkon jako jeden i v případě, že obsahuje zjištění za více zdaňovacích období. Ve sloupcích „Počet“ jsou vykazovány hodnoty za sledované zdaňovací období.

Tabulka č. 11: Přehled o počtu případů a fiskálních efektech u ostatních kontrolních úkonů

k 31. 12. 2021 v mil. Kč

Druh příjmu	Počet kontrolních úkonů s fiskálním efektem (mimo POP)	Změna daně		Změna ztráty	
		počet	částka	počet	částka
Daň z přidané hodnoty	15 374	18 129	3 252,6		
Daň z příjmů právnických osob	4 750	4 156	947,4	513	-220,3
Daň z příjmů fyzických osob závislá činnost	3 075	3 104	794,4		
Daň z příjmů fyzických osob daňová přiznání	14 074	11 995	341,1	395	-42,6
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	1 888	1 922	171,0		
Daň z nemovitých věcí	16 269	19 438	36,4		
Daň dědická, darovací, z převodu nemovitosti	0	0	0,0		
Daň z nabytí nemovitých věcí	304	304	20,3		

Druh příjmu	Počet kontrolních úkonů s fiskálním efektem (mimo POP)	Změna daně		Změna ztráty	
		počet	částka	počet	částka
Daň silniční	1 308	1 497	20,3		
Daň z hazardních her	336	336	40,6		
CELKEM	57 378	60 881	5 624,1	908	-262,9

Počet ostatních kontrolních úkonů v roce 2021 vykazuje oproti roku 2020 nárůst, avšak stále nedosahuje úrovně jako před pandemií způsobenou šířením viru SARS-CoV-2. Ve sledovaném období bylo provedeno celkem 57 378 ostatních kontrolních úkonů. Meziročně došlo ke snížení o 7 517 kontrolních úkonů (15,1 %). Díky tomu byla zvýšena daňová povinnost v částce 5 624,1 mil. Kč a současně došlo ke snížení vykázané ztráty v částce 262,9 mil. Kč. Tak jako v předchozích letech se správce daně zaměřoval na podvodné jednání při zapojení v řetězci, opakované vykazování daňové ztráty či správnost údajů v tvrzeních spojených s majetkem daňových subjektů.

Ostatní kontrolní činnosti

Kontrolní činnost v dalších oblastech ukládají orgánům finanční a celní správy zvláštní zákony. Provedené kontrolní činnosti v oblasti hazardu, zaměstnávání cizinců, cenové kontroly a další zobrazuje následující tabulka.

Tabulka č. 12: Vybrané ostatní kontrolní činnosti

k 31. 12. 2021

Druh kontroly	Celkem	Kontroly	
		Ukončeno s rozdílem počet	%
Celní správa			
Kontrola zaměstnávání cizinců	732	368	50,3
Kontrola údajů Intrastatu	478	433	90,6
Obecná bezpečnost výrobků a potravin	1 017	222	21,8
Systém elektr. mýtného a časového zpoplatnění	54 431	40 589	74,6
Kontrola CITES	1 517	138	9,1
Kontrola vymáhání práv duševního vlastnictví	2 765	1 641	59,3
Kontrola evidence tržeb	0	0	0,0
Kontrola hazardu	410	340	82,9
Kontrola hazardu v prostředí internetu	243	80	32,9
CELKEM	61 593	43 811	
Kontrola omezení prodeje VV (včetně cenové kontroly na tab. výrobky)	121	22	18,2
Kontrola podmínek povolení pro VV	3 012	33	1,1
Kontrola výroby a úprav lihu (včetně zúčtování lihu)	4 567	6	0,1
Kontrola značení lihu a tabákových výrobků	4 892	606	12,4

Druh kontroly	Celkem	Kontroly	
		Ukončeno s rozdílem počet	%
Kontrola doprav v oblasti SPD	2 082	215	10,3
CELKEM	14 674	882	

Finanční správa			
Cenová kontrola	158	83	52,5
Kontrola evidence tržeb	0	0	0,0
Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně	1 651	745	45,1
CELKEM	1 809	828	

Kontrola zaměstnávání cizinců – celní správa

V oblasti zaměstnávání cizinců bylo v roce 2021 provedeno celkem 732 kontrol, přičemž 368 kontrol bylo pozitivních, efektivita provedených kontrol je tedy 50,3 %, oproti roku 2020 došlo ke snížení efektivity o 3,1 procentního bodu. V porovnání s rokem 2020 vzrostl počet provedených kontrol z 640 na 732, což je o 14,4 % více. Nejvíce kontrol v oblasti zaměstnávání cizinců bylo provedeno ve stavebnictví a v oblasti obchodu, včetně tržnic.

Kontrola údajů Intrastatu – celní správa

V roce 2021 bylo orgány celní správy provedeno celkem 478 kontrol údajů pro statistické účely o obchodu se zbožím mezi Českou republikou a jinými členskými státy EU. V rámci kontrol zaměřených na ověření vykázaných údajů Intrastatu bylo, stejně jako v předchozím roce, nejčastěji zjištěno uvedení chybně fakturované hodnoty zboží. Porušení v této oblasti bylo celkem zjištěno ve 433 případech.

Obecná bezpečnost výrobků a potravin – celní správa

V oblasti bezpečnosti výrobků a potravin bylo v roce 2021 provedeno celkem 1 017 kontrol. To, že výrobek vykazuje znaky, které vyvolávají podezření na existenci vážného nebo bezprostředního ohrožení zdraví a bezpečnosti při jeho užívání, či byl vyhodnocen jako nevyhovující, bylo potvrzeno ve 222 případech. V porovnání s rokem 2020 byla efektivita kontrol v roce 2021 o 7,0 procentního bodu vyšší.

System elektronického mýtného a časového zpoplatnění – celní správa

V roce 2021 bylo provedeno celkem 40 589 kontrol v oblasti časového a výkonového zpoplatnění. Zavedením nového způsobu časového zpoplatnění a technologie pro kontrolu úhrady časového poplatku v roce 2021, kdy je časový kupón pouze elektronický, došlo ke zvýšení zjištěných porušení (vzrostl počet zjištěných neplatičů).

Kontrola CITES – celní správa

V roce 2021 orgány celní správy provedly 1 517 kontrol. K porušení nebo podezření na porušení právních předpisů v oblasti ochrany ohrožených druhů fauny a flóry spadajících pod Úmluvu CITES došlo ve 138 případech. Všechny případy byly včetně zajištěného zboží postoupeny do správního řízení České inspekci životního prostředí.

Kontrola vymáhání práv duševního vlastnictví – celní správa

V roce 2021 bylo provedeno celkem 2 765 kontrolních činností zaměřených na oblast vymáhání práv duševního vlastnictví. Z toho 1 641 kontrol bylo ukončeno s pozitivním zjištěním. Došlo k navýšení efektivity kontrol oproti roku 2020 ze 48,7 % na 59,4 %.

Kontrola evidence tržeb – celní správa

Orgány celní správy v roce 2021 neprovedly žádnou kontrolní činnost zaměřenou na evidenci tržeb z důvodu vyhlášení zákona č. 449/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti evidence tržeb v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti ke dni 3. 11. 2020 a byl jím prodloužen odklad evidence tržeb, včetně jejího dozoru, až do 31. 12. 2022.

Kontrola hazardu – celní správa

V roce 2021 orgány celní správy provedly celkem 410 kontrol v oblasti hazardních her (mimo oblast internetových her), přičemž v 340 případech došlo k podezření z porušení zákona. Efektivita kontrol hazardu oproti roku 2020 vzrostla z 65,9 % na 82,9 %.

Kontrola hazardu v prostředí internetu – celní správa

Od 1. 11. 2019 docházelo postupně i k přesunu faktického výkonu v oblasti internetového provozování hazardních her na Celní správu ČR, kdy Ministerstvo financí si ponechalo v této oblasti především roli metodickou a koordinační. V roce 2021 bylo provedeno celkem 243 kontrol v oblasti internetových hazardních her, u kterých bylo zjištěno celkem 80 porušení, z toho 77 v oblasti nelegální internetové hazardní hry.

Na základě novely zákona o hazardních hrách, která nabyla účinnosti k 1. 1. 2021, byla kompetence k projednávání přestupků za celou oblast hazardních her, tedy i v souvislosti s provozováním internetových hazardních her, převedena komplexně na celní úřady (do 31. 12. 2020 bylo k řešení přestupků na internetu příslušné Ministerstvo financí).

Nefiskální kontroly při správě spotřebních daní – celní správa

V roce 2021 bylo provedeno celkem 14 674 kontrol, z nichž bylo 882 ukončeno s rozdílem. Tyto kontroly přispívají ke značnému omezení možnosti nelegálního nakládání s vybranými výrobky a mají také důležitý preventivní účinek.

Cenová kontrola – finanční správa

Finanční správou, resp. Specializovaným finančním úřadem bylo v oblasti cenové kontroly v roce 2021 provedeno celkem 158 kontrol. Tyto kontroly se nejvíce týkaly oblasti zdravotnictví (77), vodárenství (48) a pohřebnictví (21). Další kontroly směřovaly do oblasti dopravy. V rámci řízení o přestupku bylo na základě kontrolních zjištění pravomocně uloženo 83 pokut v celkové výši 6,4 mil. Kč. Porušení cenových předpisů bylo zjištěno u 52,5 % provedených kontrolních akcí.

Kontrola evidence tržeb – finanční správa

Kontrolní činnost v oblasti evidence tržeb byla významně ovlivněna vývojem pandemie způsobené šířením viru SARS-CoV-2 a legislativními změnami souvisejícími s vyhlášením nouzového stavu, kterými došlo k pozastavení evidence tržeb pro všechny subjekty až do konce roku 2022, bez ohledu na to, do které fáze náběhu evidence tržeb spadají. Následkem těchto skutečností došlo k utlumení kontrolní činnosti. Prověřování řádného a včasného plnění při evidenci tržeb tak nebylo v průběhu roku 2021 realizováno. Inkaso za pokuty udělené v souvislosti s porušením povinností stanovených dle zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů (dále také „ZoET“), které za rok 2021 činilo 1,5 mil. Kč, ovlivnila řízení o přestupku, která byla postupně dokončována.

Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně – finanční správa

Ačkoliv ve srovnání s rokem 2020 došlo v roce 2021 ke snížení celkového počtu provedených kontrol a místních šetření, daňových řízení bez kontroly o 85 a počtu zkontrolovaných akcí a projektů o 755, objem zkontrolovaných prostředků se zvýšil o 6 675,3 mil. Kč. Stejně tak došlo ve srovnání s rokem 2020 k nárůstu celkové částky vyměřeného odvodu za porušení rozpočtové kázně o 38,2 mil. Kč a příslušného penále o 54,5 mil. Kč. Žádný z kvantitativních ukazatelů se však zatím nevrátil k hodnotám před rokem 2020. Je tomu tak proto, že kontrolní činnost byla i v roce 2021 ovlivněna mimořádnou situací způsobenou pandemií viru SARS-CoV-2. Po dobu trvání mimořádné situace se vybraní pracovníci správy odvodů za porušení rozpočtové kázně zapojili do výkonu urgentních agend spojených s nouzovým stavem, zejména šlo o realizaci opatření dle zákona č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021 a částečně také o výpomoc při trasování pro krajské hygienické stanice.

Tabulka č. 13: Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně

k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Celkem kontrol a místních šetření	3 885	3 584	3 221	1 778	1 743
Celkem daňových řízení bez kontroly	935	718	557	78	28
Zkontrolováno počet dotovaných akcí a projektů	7 897	7 388	6 920	3 491	2 736

		2017	2018	2019	2020	2021
Vyměřeno	částka v mil. Kč	77 372,0	26 170,2	26 211,8	14 791,7	21 467,0
	odvody v mil. Kč	3 989,0	2 820,0	980,1	350,9	389,1
	penále v mil. Kč	1 259,0	3 165,9	938,5	220,6	275,1

Součinnost s orgány činnými v trestním řízení

V roce 2021 nadále pokračovala spolupráce mezi finanční správou, celní správou a Policií ČR, a to v rámci tzv. Daňové Kobry. Vzájemná součinnost orgánů finanční správy a orgánů činných v trestním řízení vychází z pravidel definovaných vzájemnými informačními a součinnostními dohodami a projevuje se mj. flexibilním a rychlým předáváním informací u jednotlivých kauz, zejména při řešení komplikovaných případů, byť tato forma komunikace byla opětovně ztížena pandemickou situací způsobenou šířením viru SARS-CoV-2. I přes uvedené ztížené podmínky spolupráce bylo v rámci centrální a regionální Kobry zajištěno 1 015,3 mil. Kč, zachráněno 52,1 mil. Kč, celkem tedy bylo uchráněno 1 067,4 mil. Kč.

Tabulka č. 14: Podněty předané orgány finanční správy orgánům činným v trestním řízení k 31. 12. příslušného roku

Ve věci	Počet předaných případů					Částka v mil. Kč				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Zkrácení daně (§ 240)	1 968	2 088	1 159	904	734	7 615	6 610	4 893	3 485	2 187
Neodvedení daně (§ 241)			392	213	273			146	106	128
Prohlášení o majetku (§ 227) ¹⁾			317	120	134					
Jiného (§ 254) ²⁾	570	445	122	85	46	279	165			
CELKEM	2 538	2 533	1 990	1 322	1 187	7 894	6 775	5 039	3 591	2 315

Uvedené § dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁾ § 227 - Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku.

²⁾ § 254 – Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění.

V roce 2021 **orgány finanční správy** podaly trestní oznámení na 1 187 trestných činů, což je o 170 podaných trestních oznámení méně (12,9 %) než v roce 2020. Na tento počet má vliv nejen přetrvávající pandemie způsobená šířením nemoci SARS-CoV-2, která ovlivnila spolupráci finanční správy s orgány činnými v trestním řízení, ale také novela trestního řádu účinná od 1. 10. 2020 provedená zákonem č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, kdy došlo ke změně znění ustanovení § 138 upravujícího výši hranice škody, včetně hranice výše škody určující znaky trestného činu zkrácení daně resp. neodvedení daně, a to z částky 50 000 Kč na částku 100 000 Kč.

Tabulka č. 15: Výsledky činnosti pověřeného celního orgánu v trestním řízení

	2017		2018		2019		2020		2021	
	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS
Předané podněty	1 004	54	993	51	1 373	35	963	40	774	24
Založeno trestních spisů	1 082	54	1 115	44	1 275	32	864	20	662	24
Podezření ze spáchání trestného činu	1 098	54	1 117	44	1 289	32	876	20	679	24
z toho: trestného činu zkrácení daně	118	50	102	43	119	31	72	20	82	24
částka (v mil. Kč)	2 402,8	2 003	1 092	541,8	554,0	309,0	458,0	414,0	677,0	302,0
Předáno do vyšetřování	270	6	218	19	168	3	228	15	178	13
Realizováno ve zkráceném řízení	32	0	31	0	51	0	41	0	33	0
Odevzdáno a odloženo	764	6	474	6	740	4	696	18	443	21

Generální ředitelství cel zahájilo v roce 2021 úkony trestního řízení v 662 případech z 679 pro podezření z trestných činů. Dle § 162 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále také „TŘ“), bylo orgánům Policie ČR předáno do vyšetřování celkem 178 trestních spisů. V rámci zkráceného řízení podle § 179c TŘ bylo státnímu zástupci předáno celkem 33 trestních spisů. Odloženo nebo odevzdáno bylo ve smyslu § 159 a odst. 1 až 5 TŘ 443 trestních spisů. V ostatních případech byly trestní spisy předány pro věcnou nepříslušnost jinému policejnímu orgánu, sloučeny ke společnému řízení, předány do ciziny nebo jsou nadále v prověřování. Oproti předchozímu roku došlo v roce 2021 ke snížení založených trestních spisů o 23,4 %. I v uplynulém roce byla důvodem tohoto snížení přetrvávající celosvětová pandemie způsobená šířením viru SARS-CoV-2.

Detailní informace stran kontrolní činnosti finanční správy lze nalézt v kapitole číslo 5. Kontrolní činnost Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021. Detailní informace stran kontrolní činnosti celní správy lze nalézt v kapitole číslo 5. Kontrolní činnost a kapitole číslo 6. Pátrání Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2021.

7. Daňové a celní nedoplatky

Definice nedoplatku je stanovena v § 153 DŘ. Jedná se o částku daně, která není uhrazena a uplynul již den její splatnosti. Sledovaným ukazatelem je vývoj daňových a celních nedoplatků, včetně příslušenství daní. Pro vykazování daňových nedoplatků se využívá kumulovaná výše těchto nedoplatků, která odráží jejich celkový stav za předcházející období.

Tabulka č. 16: Daňové a celní nedoplatky

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

		2017	2018	2019	2020	2021
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	33 202,0	27 498,9	22 094,4	27 178,0	23 683,8
	celní správa	980,5	643,7	616,1	598,8	597,3
	celkem	34 182,5	28 142,6	22 710,5	27 776,8	24 281,1
Daně spotřební a energetické	finanční správa	11,5	4,3	4,0	7,4	3,7
	celní správa	9 732,6	9 385,7	9 964,7	11 014,0	9 980,4
	celkem	9 744,1	9 390,0	9 968,7	11 021,4	9 984,1
Clo	celní správa	255,6	147,5	132,9	89,4	98,8
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	8 126,6	6 186,1	6 262,7	7 571,6	6 945,4
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	4 531,2	4 007,3	3 717,8	4 581,5	4 508,7
v tom: podávajících daňová tvrzení		3 505,7	3 111,2	2 898,2	3 367,1	3 398,2
ze závislé činnosti		1 025,5	896,2	819,6	1 214,3	1 110,4
Daň z příjmů - zvláštní sazba	finanční správa	272,1	336,8	167,2	289,4	276,4
Daň dědická	finanční správa	5,3	4,9	4,5	4,4	7,7
Daň darovací	finanční správa	22,3	12,4	9,9	12,9	12,0
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	722,2	526,5	402,3	333,7	253,4
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	509,7	448,3	414,1	499,4	513,5
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	385,9	409,5	372,0	323,7	199,2
Daň silniční	finanční správa	530,3	430,9	379,2	471,6	455,7
Odvod z elektřiny ze slun. záření	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odvod z loterií § 41b odst. 1	finanční správa	2,8	2,1	1,7	3,2	1,2
Odvod z loterií § 41b odst. 2, 3, 4	finanční správa	18,7	0,2	0,0	0,6	0,6
Daň z hazardních her ¹⁾	finanční správa	1,0	20,5	138,8	295,1	138,5
Ostatní daně a poplatky	finanční správa	1 981,3	1 731,2	1 431,6	1 544,6	1 756,1
	celní správa	2 209,8	3 862,4	4 354,7	3 488,1	3 036,4
	celkem	4 191,1	5 593,6	5 786,3	5 032,7	4 792,5
z toho: dělená správa	celní správa	2 010,4	3 668,4	4 189,5	3 380,5	2 935,2
CELKEM ²⁾		63 501,1	55 659,2	50 468,5	58 307,3	52 468,9
v tom: finanční správa		50 322,6	41 619,9	35 400,1	43 117,0	38 756,1
celní správa		13 178,5	14 039,3	15 068,3	15 190,3	13 712,9

¹⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

²⁾ Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

V předchozích letech byl v oblasti daňových nedoplatků snižující se trend, až do roku 2020, kdy však v souvislosti s dopady pandemie způsobené šířením viru SARS-CoV-2 na ekonomiku ČR a návazně na daňové subjekty, došlo ke zvyšování hodnot daňových nedoplatků. V roce 2021 došlo opět ke snížení hodnot vykázaných nedoplatků jak u finanční správy, tak i u celní správy. K 31. 12. 2021 dosáhla celková hodnota daňových a celních nedoplatků výše 52 468,9 mil. Kč. Došlo k meziročnímu poklesu o 5 838,4 mil. Kč (10,0 %).

Finanční správa evidovala daňové nedoplatky na vybraných druzích daní v celkové výši 38 756,1 mil. Kč. V porovnání s rokem 2020 došlo ke snížení o 4 361,0 mil. Kč (10,1 %). Nejvyšší nedoplatky, stejně jako v předchozích letech, byly v roce 2021 na DPH, a to v celkové výši 23 683,8 mil. Kč. Proti předchozímu sledovanému období došlo ke snížení o 3 494,2 mil. Kč (12,9 %). Dále došlo ke snížení nedoplatků daně z příjmů právnických osob o 626,2 mil. Kč (8,3 %). Naopak nedoplatky na dani z nemovitých věcí se zvýšily o 14,1 mil. Kč (2,8 %).

Celní správa za rok 2021 evidovala nedoplatky v celkové výši 13 712,9 mil. Kč, tzn. meziroční pokles o 1 477,4 mil. Kč (9,7 %). Nejvyšší nedoplatky byly celní správou evidovány na spotřebních a energetických daních ve výši 9 980,4 mil. Kč. Další oblastí, která má na výši nedoplatků velký podíl, jsou nedoplatky z pokut udělených ve správním nebo příkazním řízení v celkové hodnotě 3 036,4 mil. Kč. Na účtech dělené správy (včetně biopaliv) byly celní správou evidovány nedoplatky v částce 2 935,5 mil. Kč. Na úroveň nedoplatků mají velký podíl nedoplatky z pokut ve správním a v příkazním řízení. Jedním z faktorů zvyšujících úroveň nedoplatků pokut jsou opakované pokuty udělené Policií ČR cizím státním příslušníkům, mladistvým, nezaměstnaným a bezdomovcům. Tyto pokuty jsou prakticky nevymahatelné. Na výši nedoplatků, uložených například Českou obchodní inspekcí, mají značný vliv závazky firem, které se ocitly v insolvenčním řízení. V těchto případech nelze nedoplatky vymáhat a tyto navyšují celkovou úroveň nedoplatků.

Tabulka č. 17: Daňové a celní nedoplatky odepsané nebo zaniklé dle důvodu

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

		2017	2018	2019	2020	2021
Nedobytnost	finanční správa	883,0	10 549,2	-10 891,8	-19 971,9	-21 901,2
	celní správa ¹⁾	1 660,0	315,1	799,6	2 135,3	1 301,4
Prekluze	finanční správa	33 578,7	22 881,6	39 192,1	29 383,8	32 587,1
	celní správa	3 146,0	1 565,0	441,3	684,8	978,0
Zánik	finanční správa	738,6	325,3	934,3	151,2	293,6
	celní správa	-1,1	-1,1	-592,1	-950,9	-982,3
Odpis a obnovení	finanční správa	1 666,5	4 655,2	2 579,7	5 548,6	9 147,1
	celní správa	0,1	0,1	0,0	-4,8	-3,3

V případě, že hodnota odepsaných nedoplatků dle příslušného důvodu byla ve sledovaných letech "záporná", došlo k tomu, že hodnota "obnovených/aktivovaných nedoplatků" byla v uvedeném roce vyšší jak hodnota "nedoplatků odepsaných".

¹⁾ Nedoplatky SPD a ekologických daní včetně dovozu v rámci celního řízení.

Potenciálně nedobytné nedoplatky nemají fiskální efekt. Pro účely reálného zjištění aktiv příjmové stránky veřejných rozpočtů slouží odpis pohledávek. Ve statistických výstupech k odepsaným a opětovně oživeným nedobytným nedoplatkům se objemově projevují také úkony učiněné z důvodu potřeby realizace částečného odpisu nedobytných nedoplatků či za účelem změny stavu z nedobytných nedoplatků do stavu prekluze či zániku. Odpis nedoplatků pro nedobytnost nemá vliv na práva a povinnosti daňového subjektu.

Finanční správa v roce 2021 evidovala odepsané nedoplatky z důvodu nedobytnosti dle § 158 DŘ a objemu opětovně aktivovaných odepsaných nedobytných nedoplatků ve výši –21 901,2 mil. Kč. U prekludovaných nedoplatků dle § 160 DŘ došlo ke zvýšení o 3 203,3 mil. Kč (10,9 %). Jedná se o nedoplatky, kterým již uplynula maximální zákonná lhůta pro placení daně, aniž bylo možné doplatek vymoci. Ve sledovaném období došlo k zániku, odpisu a popření daňových pohledávek dle § 63 zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, dle § 311 a § 356 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také „insolvenční zákon“), a dle § 243 a § 264 DŘ v celkové částce 293,6 mil. Kč. Jedná se o navýšení oproti roku 2020 v částce 142,4 mil. Kč (94,1 %). Objem daňových nedoplatků odepsaných z důvodu zániku právnické osoby dle § 185 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále také „občanský zákoník“), a objemu obnovených neuspokojených pohledávek soudem dle § 209 občanského zákoníku došlo k navýšení hodnoty na 9 147,1 mil. Kč. Meziročně se tento objem navýšil o 3 598,5 mil. Kč (64,9 %).

Celní správa v roce 2021 odepsala pro nedobytnost nedoplatky v celkové výši 1 301,4 mil. Kč. Nejvyšší část těchto nedoplatků tvoří nedoplatky na SPD z minerálních olejů a na SPD ze surového tabáku. U nedoplatků z důvodu zániku došlo k navýšení hodnoty o 31,4 mil. Kč (3,3 %).

Tabulka č. 18: Daňové a celní nedoplatky – spotřební a energetické daně

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

		2017	2018	2019	2020	2021
Daně spotřební a energetické	finanční správa	11,5	4,3	4,0	7,4	3,7
	celní správa	9 732,6	9 385,7	9 964,7	11 014,0	9 980,4
	celkem	9 744,1	9 390,0	9 968,7	11 021,4	9 984,1
v tom:	minerální oleje	7 272,9	6 817,5	6 580,8	5 834,5	4 736,2
	tabák	662,2	634,0	1 197,2	1 222,4	1 467,7
	surový tabák	32,0	36,6	54,3	1 752,7	1 836,0
	zahříváné tabákové výrobky ¹⁾			0,0	0,0	0,0
	líh	1 741,1	1 858,5	2 110,2	2 177,7	1 915,2
	pivo	5,0	18,9	3,7	5,8	3,9
	víno	1,3	1,8	1,5	0,9	0,7
	elektřina	4,8	4,7	5,1	5,4	5,9
	zemní plyn	5,3	5,6	7,6	8,0	10,1

	2017	2018	2019	2020	2021
pevná paliva	8,0	8,1	4,3	6,6	4,8

¹⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahřívávaných tabákových výrobků.

Prohlášení úpadku daňového subjektu dle insolvenčního zákona má také vliv na vznik nedoplatků na spotřebních daních. V těchto případech je daňovému subjektu ze zákona odejmuto povolení k provozování daňového skladu a vybrané výrobky se tak nacházejí ve volném daňovém oběhu, dojde tak ke vzniku nedoplatku na spotřební dani. Jedinou možností celní správy je přihlášení takovýchto nedoplatků do insolvenčního řízení, které však neposkytne plnění ve výši skutečného nedoplatku.

Celkové nedoplatky spotřebních a energetických daní ke konci roku 2021 dosahovaly hodnoty 9 984,1 mil. Kč. Z této částky nedoplatky evidované **finanční správou** byly ve výši 3,7 mil. Kč a **celní správou** ve výši 9 980,4 mil. Kč. Na celkových nedoplatcích se v hodnotě 4 736,2 mil. Kč (47,5 %) nejvíce podílí nedoplatky SPD z minerálních olejů. Oproti předchozím sledovaným obdobím došlo ke snížení nedoplatků na dani z lihu, v porovnání s rokem 2020, o 262,5 mil. Kč (12,1 %).

Tabulka č. 19: Daňové a celní nedoplatky – počet aktivních subjektů s nedoplatky

k 31. 12. příslušného roku

		2017	2018	2019	2020	2021
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	93 717	90 949	87 170	97 387	85 899
	celní správa	445	185	122	172	112
	celkem	94 162	91 134	87 292	97 559	86 011
Daně spotřební a energetické	finanční správa	13	8	6	5	4
	celní správa	2 176	2 028	1 929	1 894	1 906
	celkem	2 189	2 036	1 935	1 899	1 910
Clo	celní správa	487	132	239	177	19
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	75 257	81 613	82 386	89 106	83 987
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	87 474	92 623	88 122	129 444	108 766
v tom: podávajících daňová tvrzení		65 570	68 716	65 602	101 105	83 027
ze závislé činnosti		21 904	23 907	22 520	28 339	25 739
Daň z příjmů zvláštní sazba	finanční správa	11 752	12 485	12 656	15 071	13 481
Daň dědická	finanční správa	521	413	304	249	201
Daň darovací	finanční správa	831	607	452	364	298
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	18 556	14 102	10 482	8 380	6 563
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	142 268	121 781	104 565	132 240	181 677
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	14 644	14 131	12 569	9 672	5 970
Daň silniční	finanční správa	28 550	26 348	24 749	29 879	28 118
Odvod za el. ze slun. záření	finanční správa	0	0	0	0	0
Odvod z loterií § 41b odst. 1	finanční správa	9	10	7	9	4
Odvod z loterií § 41b odst. 2, 3,4	finanční správa	4	2	0	2	1
Daň z hazardních her ¹⁾	finanční správa	15	13	25	80	337

		2017	2018	2019	2020	2021
Ostatní daně a poplatky	finanční správa	66 965	70 385	67 863	58 510	60 766
	celní správa	358 321	346 845	332 213	326 283	321 451
	celkem	425 286	417 230	400 076	384 793	382 217
z toho: dělená správa	celní správa	329 481	311 989	288 724	276 332	264 633
CELKEM		902 005	874 660	825 859	898 924	899 560
v tom: finanční správa		540 576	525 470	491 356	570 398	576 072
	celní správa	361 429	349 190	334 503	328 526	323 488

¹⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

Za rok 2021 bylo celkem evidováno 899 560 daňových subjektů s nedoplatky. Jedná se o meziroční zvýšení o 636 subjektů (0,1 %). **Finanční správou** bylo evidováno celkem o 5 674 daňových subjektů s nedoplatky (1,0 %) více než v roce 2020. V uvedeném objemu jsou zastoupeny také nedoplatky nízké hodnoty, např. v jednotkách Kč, plynoucí z chyb poplatníků v zaokrouhlení nebo z jejich nesprávných plateb, apod. Tyto minimální nedoplatky nelze vymáhat exekucí z důvodu nepřiměřenosti. U **celní správy** naopak došlo ke snížení počtu daňových subjektů s nedoplatky o 5 038 subjektů (1,5 %).

Tabulka č. 20: Vývoj počtu subjektů s nedoplatky na spotřebních daních

k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Daně spotřební a energetické	2 176	2 028	1 929	1 894	1 906
v tom: minerální oleje	378	352	333	310	284
tabák	913	917	892	901	860
surový tabák	5	9	12	17	22
zahříváné tabákové výrobky ¹⁾			0	0	0
líh	588	533	475	450	387
pivo	52	42	44	56	55
víno	90	86	85	71	72
elektřina	88	45	42	45	145
zemní plyn	35	22	24	23	61
pevná paliva	27	22	22	21	20

¹⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahříváných tabákových výrobků.

Trend snižování počtu subjektů s nedoplatky na spotřebních daních se zastavil v roce 2020. **Celní správa** za rok 2021 evidovala celkem 1 906 subjektů, došlo tak k nepatrnému zvýšení oproti roku 2020 o 12 subjektů (0,6 %). Na celkovém počtu subjektů s nedoplatky na spotřebních daních se již tradičně nejvíce podílí subjekty s nedoplatky na dani z tabákových výrobků v počtu 860 subjektů, následované subjekty s nedoplatky na dani z lihu v počtu 387 subjektů.

Detailní informace stran daňových nedoplatků finanční správy lze nalézt v kapitole číslo 3. Daňové nedoplatky Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021.

Detailní informace stran daňových a celních nedoplatků celní správy lze nalézt v kapitole číslo 3. Daňové a celní nedoplatky Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021.

8. Zajištění a vymáhání nedoplatků

Finanční i celní správa využívá pro zajištění nedoplatků zákonem povolené zajišťovací instrumenty, jako jsou zástavní právo a zajištění daní.

Tabulka č. 21 obsahuje ve své první části informace o zajištění daní zajišťovacími příkazy **finanční správy**. Z údajů v tabulce je zřejmý meziroční nárůst počtu vydaných zajišťovacích příkazů o 25 (2,5 %). Počet daňových subjektů s vystaveným a doručeným zajišťovacím příkazem za rok 2021 dosáhl 242, což je meziročně o 34 daňových subjektů méně. Meziročně o 207,8 mil. Kč (40,0 %) stoupla souhrnná částka, uvedená v zajišťovacích příkazech vydaných v průběhu roku 2021 na nesplacenou nebo dosud nestanovenou daň. Meziročně je vykazován nižší objem úhrad ze zajištění, a to o 113,5 mil. Kč (o 32,6 %). Institut zajišťovacího příkazu byl v roce 2021 využíván zejména v případech, kdy navzdory nouzovému stavu bylo vysledováno, že se daňový subjekt s vysokou měrou pravděpodobnosti dopouští podvodného jednání, přičemž zajištění úhrady takto ohrožené (zpravidla dosud nestanovené) daňové povinnosti není možné bez aplikace tohoto právního instrumentu, případně v situacích, kdy správce daně na základě získaných podkladů dospěl k závěru, že daňový subjekt významným způsobem změnil způsob chování, jehož cílem je vyhýbání se řádnému plnění zákonných povinností.

Tabulka č. 21: Zajištění daní a zástavní právo – finanční správa

k 31. 12. příslušného roku

		2017	2018	2019	2020	2021
Zajištění	počet rozhodnutí	1 420	1 174	765	1 007	1 032
	částka v mil. Kč	1 594,0	1 472,5	558,8	519,6	727,4
Zástavní právo	počet rozhodnutí	15 353	11 394	10 796	4 360	6 299
	částka v mil. Kč	15 087,6	9 028,0	6 708,3	4 028,3	10 468,6

U zajištění daňových nedoplatků na daních a příslušenství daní zřízením zástavního práva správcem daně byl meziročně zaznamenán nárůst počtu vydaných rozhodnutí o 1 939 (44,5 %). Celkový objem zajištěných pohledávek, uvedených v předmětných rozhodnutích, vzrostl o 6 440,3 mil. Kč (159,9 %). Meziroční nárůst koresponduje s ukončením dočasného omezení využívání institutu zástavního práva, k němuž bylo přistoupeno v roce 2020 v rámci mimořádných opatření přijatých finanční správou v souvislosti s pandemií způsobenou šířením viru SARS-CoV-2, a zároveň se vztahuje i k posečkání daně.

Celní správa k zajištění celního dluhu na úhradu cla, daně a poplatků vybíraných celními orgány při dovozu využívá instrumentu poskytnutí jistoty, která se skládá v hotovosti nebo na účet celního úřadu, ručením nebo zřízením zástavního práva. Výši zajištění celního dluhu ovlivňují dva faktory – změna sazeb cla spolu s implementací nové legislativy a Celní kodex Unie.

Tabulka č. 22: Zajištění celního dluhu (bez biopaliv) – celní správa

kumulativně k 31. 12. příslušného roku

		2017	2018	2019	2020	2021
Zajištění celního dluhu	počet rozhodnutí	828 928	898 248	1 423 484	1 671 791	1 265 053
	částka v mil. Kč	26 484,1	43 795,4	57 109,6	51 804,0	32 180,4

Tabulka č. 22 uvádí počet prohlášení vydaných orgány celní správy, u kterých bylo podmínkou propuštění deklarovaného zboží do navrhovaného celního režimu poskytnutí celní jistoty, a to dlužníkem nebo potenciálním dlužníkem. V roce 2021 bylo vydáno celkem 1 265 053 rozhodnutí v souhrnné výši zajištěné částky 32 180,4 mil. Kč. Hodnota se oproti předešlému roku snížila, a to o 19 623,6 mil. Kč (37,9 %).

Tabulka č. 23: Zajištění spotřebních a energetických daní – celní správa

kumulativně k 31. 12. příslušného roku

		2017	2018	2019	2020	2021
Zajištění spotřebních a energetických daní	počet rozhodnutí	157 787	161 389	158 218	147 095	83 095
	částka v mil. Kč	276 568,5	230 538,8	239 761,5	276 520,8	142 870,9

Orgány celní správy využívají zajištění daně vůči možnosti vzniku daňových nedoplatků, které vznikají při nelegálním nakládání s vybranými výrobky uvedenými do režimu podmíněného osvobození od daně buďto formou umístění vybraných výrobků do daňových skladů nebo jsou tyto výrobky dopravovány v určitém režimu. Celní správa v roce 2021 vydala celkem 83 095 rozhodnutí o zajištění daně či zajištění doprav a kaucí v úhrnné částce 142 870,9 mil. Kč. V porovnání s rokem 2020 bylo v roce 2021 zajištěno o 133 649,9 mil. Kč méně (48,3 %).

Vymáhání daňových a celních nedoplatků

Tabulka č. 24 znázorňuje celkový počet případů a souhrnnou vymáhanou částku k vymáhaným nedoplatkům. Je zde také znázorněn počet případů a souhrnná částka vymožených (případně částečně vymožených) nedoplatků. Případem u vymáhaných nedoplatků se rozumí počet pohledávek. U vymožených nedoplatků se jedná, podle způsobu vymáhání, o počet exekučních příkazů, přihlášek do výkonu rozhodnutí soudem, pohledávek předaných k vymáhání soudním exekutorům, pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení nebo pohledávek přihlášených do veřejné dražby.

Tabulka č. 24: Daňové nedoplatky vymáhané a vymožené

k 31. 12. příslušného roku

			2017	2018	2019	2020	2021
Nedoplatky vymáhané	počet případů	finanční správa	2 533 894	2 338 316	2 261 475	2 217 247	2 194 159
		celní správa	531 590	634 054	656 685	829 685	926 948

Nedoplatky vymožené	částka v mil. Kč	finanční správa	37 290,0	30 912,3	25 767,7	25 533,6	24 789,5
		celní správa	13 748,8	17 203,4	18 083,1	23 510,1	25 117,8
	počet případů	finanční správa	804 636	746 609	669 118	480 138	480 866
		celní správa	139 063	246 744	327 104	510 507	541 986
	částka v mil. Kč	finanční správa	13 583,1	12 896,4	14 223,3	8 754,7	8 988,0
		celní správa	649,5	964,6	1 174,8	2 122,2	2 271,7

Daňové nedoplatky vymáhané a vymožené neobsahují údaje o částkách a počtech případů zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň podle § 167 až 169 DŘ a § 103 zákona o DPH a zajišťovacích a uhrazovacích exekucích.

Finanční správa může vymáhat nedoplatek daňovou exekucí, zabezpečit vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora, popřípadě jej uplatnit v insolvenčním řízení nebo přihlásit jej do veřejné dražby. Nejvíce využívaným a nejefektivnějším exekučním prostředkem je dlouhodobě daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb. Značně efektivní je i komunikace vymáhacích útvarů s dlužníkem mimo exekuci - formou vyrozumění o nedoplatku poté, co vymáhací útvar již převezme výkaz nedoplatků. K 31. 12. 2021 evidovala finanční správa 2 194 159 případů nedoplatků předaných k vymáhání v celkové hodnotě 24 789,5 mil. Kč. Meziročně tento objem poklesl o 744,1 mil. Kč (2,9 %). V průběhu roku 2021 bylo všemi dostupnými prostředky vybráno a vymoženo 8 988,0 mil. Kč, což je o 233,3 mil. Kč (2,7 %) více, než v roce 2020. I přes dopady pandemie způsobené šířením viru SARS-CoV-2 úspěšnost vymáhání nedoplatků meziročně mírně vzrostla o 2,0 procentní body.

Celní správa při vymáhání nedoplatků z dovozu zboží využívá všechny možnosti sloužící k vymáhání. Jsou jimi zejména uplatňování celního dluhu na ručители, zjišťování bankovních účtů dlužníků, zjišťování majetku dlužníků prostřednictvím katastrálního úřadu (nemovitý majetek), zjišťování údajů v evidenci motorových vozidel (movitý majetek), spolupráce s finančními úřady v případě přeplatků evidovaných u poplatníka, uplatnění zástavního práva. Nejvíce nedoplatků je vymoženo z exekucí na peněžní prostředky. Meziročně došlo k nárůstu evidovaných nedoplatků k vymáhání o 1 607,7 mil. Kč (6,8 %). Celkově bylo celní správou za rok 2021 vymoženo 541 986 případů v částce 2 271,7 mil. Kč. V meziročním srovnání se jedná o zvýšení vymožené částky o 150,5 mil. Kč (7,1 %). Ze strany celní správy došlo k úpravě a aktualizaci vykázaných dat za rok 2020. V předchozím roce byla reportována nepřesná data zapříčiněná chybou na straně dodavatele software.

Detailní informace stran zajištění a vymáhání nedoplatků lze nalézt v kapitole číslo 4. Zajištění a vymáhání nedoplatků Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021 a v kapitole číslo 4. Zajištění a vymáhání nedoplatků Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021.

9. Daňové a celní úlevy

V souladu s příslušnými ustanoveními DŘ je správce daně oprávněn poskytnout daňovému subjektu, na základě jeho žádosti nebo z moci úřední, úlevu, která má povahu posečkání daně či povolení splátek, prominutí daně nebo jejího příslušenství.

I v uplynulém roce byla opět přijata řada opatření proti šíření viru SARS-CoV-2. Pro zmínění dopadů jednotlivých vládních opatření na podnikatelské subjekty a občany ČR byla během roku 2021 odsouhlasena řada ekonomických opatření. Opět se jednalo o liberační balíčky, které obsahovaly generální pardony ministryně financí a byly zveřejněny ve Finančních zpravodajích Ministerstva financí. Kromě těchto mimořádných opatření mohli podnikatelé a živnostníci, v případě potřeby, využívat stávajících možností, které jim nastavení daňového systému přináší.

Liberační balíček I obsahoval nástroje:

- prominutí pokuty a úroku z prodlení na dani silniční, pokud poplatník podal daňové přiznání a zaplatil daň do 1. 4. 2021,
- prominutí pokuty a úroku z prodlení na dani z nemovitých věcí, pokud poplatník podal daňové přiznání a zaplatil daň do 1. 4. 2021,
- prominutí daně z příjmů ze závislé činnosti poplatníkům, kterým byla uložena pracovní povinnost krizovým zákonem, a to po dobu platnosti všech nouzových stavů,
- prominutí správního poplatku všem, kteří žádají o navrácení lhůty v předešlý stav, pokud podali žádost v období od 1. 1.–16. 8. 2021,
- prominutí DPH u respirátorů na období 3. 2.–3. 4. 2021,
- prominutí správního poplatku poplatníkům při žádosti o prodloužení lhůty po podání přiznání, hlášení nebo vyúčtování, pokud podali žádost v období 1. 1.–16. 8. 2021,
- prominutí příslušenství DPH související s pozdním podáním daňového přiznání, kontrolního hlášení nebo s pozdní úhradou daně za zdaňovací období únor 2021, pokud bylo podáno a zapláceno do 14. 4. 2021,
- prodloužení prominutí DPH za dodání a dovoz filtračních polomasek a respirátorů do 3. 6. a následně prodlužováno do 30. 6., 31. 8., 31. 10. 2021,
- prominutí pokuty a úroku z prodlení poplatníkům podávajícím daňové přiznání podle § 136 odst. 1 DŘ, pokud bylo přiznání podáno a daň uhrazena do 3. 5., v případě elektronického podání do 1. 6. 2021,
- prominutí pokuty a úroku z prodlení za opožděné podání dodatečného daňového přiznání fyzických osob za zdaňovací období roku 2019, podaného z důvodů úpravy výsledku hospodaření nebo rozdílu mezi příjmy a výdaji do 3. 5., resp. 1. 6. 2021, pokud byla uhrazena doměřená daň,
- prominutí pokuty za neoznámení osvobozeného příjmu, pokud bylo oznámeno do 3. 5., resp. 1. 6. 2021,

- odstranění přebytečné administrativy generálního pardonu rušícího DPH na respirátory, diagnostické prostředky pro testování a očkovací látky, pro dodání ochranných pomůcek veřejným institucím,
- prominutí daně z příjmů poplatníkům DPPO a DPFO v souvislosti s pořízením strojů a zařízení pro odborné vzdělávání.

Liberační balíček II obsahoval nástroje:

- prodloužení prominutí DPH za dodání a dovoz filtračních polomasek a respirátorů do 31. 12. 2021,
- prominutí DPH za dodání elektřiny nebo plynu v období 1. 11.–31. 12. 2021,
- prominutí správních poplatků za přijetí žádosti, pokud byla žádost podána nebo se váže k období 25. 11.–31. 12. 2021:
 - prominutí pokuty za opožděné tvrzení daně,
 - prominutí úroku z prodlení nebo úroku z posečkané částky,
 - prominutí pokuty za nepodání kontrolního hlášení,
 - povolení posečkání úhrady daně, zálohy na daň anebo povolení jejich zaplacení ve splátkách anebo o změnu tohoto rozhodnutí,
 - vrácení daní při dovozu nebo o prominutí celního nedoplatku,
 - povolení úlevy na dani nebo cle.

Posečkání daně a povolení splátek

Tradičním instrumentem umožňujícím úhradu daně a příslušenství je posečkání daně a povolení splátek. Využívá se stanovení náhradní lhůty splatnosti nebo rozložení splatné daně do splátek. Pro uplatnění úlev jsou zohledňovány sociální a hospodářské aspekty, přičemž rozhodující je vždy správní uvážení v konkrétním případě. Podmínkou vyhovění žádosti o posečkání je splnění přísných podmínek pro splácení daňového dluhu, které správci daně či cla důsledně kontrolují. V případě, že daňový subjekt řádně a včas neplní ujednané podmínky, správce daně či cla rozhodnutí o úlevě zruší a dluh vymáhá.

Tabulka č. 25: Daňové úlevy – posečkaná daň

k 31. 12. 2021 v mil. Kč

		Výše povoleného posečkání/splátek	Výše neuhrazeného posečkání/splátek
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	5 182,2	1 948,7
	celní správa	0,0	0,0
	celkem	5 182,2	1 948,7
Daně spotřební a energetické	finanční správa	0,0	0,0
	celní správa	216,5	40,2
	celkem	216,5	40,2
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	916,5	256,8
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	322,6	170,2

		Výše povoleného posečkání/splátek	Výše neuhrazeného posečkání/splátek
v tom: podávajících daňová tvrzení		292,9	157,0
ze závislé činnosti		29,8	13,2
Daň z příjmů – zvláštní sazba	finanční správa	20,3	5,5
Daň dědická	finanční správa	0,1	0,1
Daň darovací	finanční správa	13,4	13,2
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	1,8	1,1
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	15,8	4,7
Daň z nabytí nemovitostí	finanční správa	47,1	14,0
Daň silniční	finanční správa	34,2	11,0
Odvod z loterií § 41b odst. 1	finanční správa	1,0	0,0
Odvod z loterií § 41b odst. 2, 3, 4	finanční správa	0,0	0,0
Daň z hazardních her ¹⁾	finanční správa	1 303,5	461,1
Odvod z el. ze slun. záření	finanční správa	0,0	0,0
Ostatní daně a poplatky	finanční správa	1 752,1	949,8
	celní správa	125,5	80,6
	celkem	1 877,6	1 030,4
z toho: dělená správa		125,4	80,6
CELKEM		9 952,4	3 957,0
v tom: finanční správa		9 610,5	3 836,2
celní správa		342,0	120,8

¹⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování a případné výpočtové rozdíly prezentovaných relativních a absolutních hodnot souvisí se stanovenou metodikou jejich propočtů, při které se používají údaje v řádech Kč. Uvedené související rozdíly se mohou vyskytnout i v textové části.

V uplynulém období dosáhla celková výše povoleného posečkání a splátek hodnoty 9 952,4 mil. Kč. Oproti roku 2020 došlo k nárůstu hodnoty o 1 074,8 mil. Kč (12,1 %). Neuhrazeno bylo k 31. 12. 2021 celkem 3 957 mil. Kč, tedy 39,8 % z celkové částky posečkání daně a povolení splátek. Opět nejvyšší podíl na celkové hodnotě posečkání měla DPH, a to 52,1 %. Meziročně bylo zaznamenáno snížení její celkové hodnoty o 1 796,1 mil. Kč (25,7 %). Její vysoká hodnota byla podobně jako v roce 2020 způsobena omezením provozu služeb a obchodů ve spojitosti s vládními opatřeními k zabránění šíření viru SARS-CoV-2.

U **finanční správy** dosáhla celková výše posečkání a povolení splátek hodnoty 9 610,5 mil. Kč. Oproti roku 2020 bylo zaznamenáno zvýšení celkové hodnoty o 1 053,8 mil. Kč (12,3 %). Dlouhodobě nejvýznamnější podíl na celkové hodnotě povoleného posečkání a povolení splátek měla DPH, s podílem ve výši 53,9 %. U **celní správy** byla v roce 2021 zachována úroveň posečkání daně a povolení splátek roku 2020 a celková hodnota dosáhla výše 342 mil. Kč. Meziročně byl zaznamenán mírný nárůst o 21 mil. Kč (6,5 %). Důvodem k přetrvávajícím vysokým hodnotám povoleného posečkání a povolení splátek byla

opět opatření přijatá vládou k zabránění šíření viru SARS-CoV-2. Největší podíl posečkané daně byl u spotřebních daní, s podílem ve výši 63,3 %.

Prominutí daně a příslušenství daně

V souladu s DŘ je možné, ale zcela výjimečné, prominout daň. Je možné tak učinit pouze pro dotčenou skupinu daňových subjektů, například v případě mimořádných, zejména živelních událostí. Příslušenstvím daní se rozumí úroky, penále, pokuty a náklady řízení.

Tabulka č. 26: Poskytnuté úlevy – posečkání a prominutí

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2017	2018	2019	2020	2021
Posečkání/splátky	9 271,4	10 709,9	6 503,6	8 932,5	9 955,8
v tom: finanční správa	8 210,4	10 676,3	6 445,4	8 556,6	9 610,5
celní správa	1 061,0	33,6	58,2	375,9	345,3
Prominuté příslušenství	446,0	554,0	1 022,7	3 713,6	1 099,7
v tom: finanční správa	446,0	554,0	1 022,7	3 713,6	1 099,7
celní správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prominuté daně	150,0	387,9	492,4	330,4	34,3
v tom: finanční správa	150,0	387,9	492,4	330,4	34,3
celní správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Celková výše posečkání daně a povolení splátek dosáhla hodnoty 9 955,8 mil. Kč, meziročně došlo k nárůstu o 1 023,3 mil. Kč (11,5 %). Další nástroje byly uplatněny pouze u **finanční správy**, kde celková výše prominutí příslušenství dosáhla hodnoty 1 099,7 mil. Kč a v porovnání s rokem 2020 bylo zaznamenáno snížení hodnoty o 2 614 mil. Kč (70,4 %). Celková výše evidovaného prominutí daně a prominutí dalších příjmů dosáhla hodnoty 34,3 mil. Kč, meziročně bylo zaznamenáno snížení celkové hodnoty, a to o 296,1 mil. Kč (89,6 %).

Detailní informace stran daňových úlev finanční správy je možné nalézt v kapitole číslo 2.2.1 Posečkání a povolení splátek daně a dalších příjmů Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021. Detailní informace stran daňových a celních úlev celní správy lze nalézt v kapitole číslo 4.1 Daňové a celní úlevy Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021.

10. Opravné prostředky

V rámci daňového řízení má daňový subjekt možnost využít, za zákonem stanovených podmínek, opravného prostředku proti rozhodnutí správce daně. V případě řádného opravného prostředku se využívá odvolání či rozklad, v případě mimořádného opravného prostředku se využívá návrh na obnovu řízení. Pokud správce daně po předběžném posouzení dospěje k názoru, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právním předpisem, může využít dozorčího prostředku, kterým je nařízení obnovy řízení a nařízení přezkoumání rozhodnutí.

Tabulka č. 27: Řádné opravné prostředky podle druhu příjmu - finanční správa

k 31. 12. 2021

Druh příjmu	Počet odvolání podaných v		Počet vedených řízení a způsob vyřízení								
	předch. období a k 1. 1. 2021 nevyřízených	sledovaném období	Finanční úřady			Odvolací finanční ředitelství					
			vyhověno	zastaveno	zamítnuto	vyhověno sporné částce	výhov. ve prosp. DS a rozdílně od sporné částky ¹⁾	rozhodnuto v neprosp. DS na spornou částku ²⁾	zastaveno (vzato zpět)	zamítnuto	z toho k 31. 12. 2021 nevyřízených
Daň z přidané hodnoty	3 639	3 293	665	171	119	924	301	55	13	2 240	2 444
Daň z příjmů právnických osob	739	426	80	41	4	71	89	16	6	234	624
Daň z příjmů fyzických osob	407	377	132	36	11	44	45	7	1	125	383
v tom: podávajících daňová tvrzení ze závislé činnosti	331	308	115	28	11	35	38	6	1	95	310
	76	69	17	8	0	9	7	1	0	30	73
Daň z příjmů zvláštní sazba	62	46	4	3	0	10	0	0	0	23	68
Daň z nemovitých věcí	93	111	52	9	2	7	32	6	0	37	59
Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí	32	1	0	0	1	0	1	0	0	4	27
Daň z nabytí nemovitých věcí	70	30	5	6	2	6	16	0	0	51	14
Daň silniční	32	101	52	16	5	4	4	1	0	14	37
Daň z hazardních her	4	182	0	1	0	1	0	0	0	16	168
Ostatní³⁾	-	-	-	-	-	19	79	11	1	126	-
CELKEM	5 078	4 567	990	283	144	1 086	567	96	21	2 870	3 824

¹⁾ Vyhověno ve prospěch DS a rozdílně od sporné částky: počet – počet odvolání, kterým bylo vyhověno částečně nebo nad rámec sporné částky; zamítnuto – výše sporné částky, v níž nebylo vyhověno; vyhověno – výše sporné částky, v níž bylo vyhověno (včetně částky nad rámec sporné částky).

²⁾ Rozhodnuto v neprospěch DS na spornou částku: počet – počet odvolání, o kterých bylo rozhodnuto v neprospěch daňového subjektu a vyměřená (doměřená) částka po odvolacím řízení je vyšší, než částka v odvoláním napadeném platebním výměru; rozdíl – rozdíl mezi výslednou (navýšenou) spornou částkou a spornou částkou uvedenou v odvolání.

³⁾ Ostatní: § 250 DŘ, § 6 ZKB, § 44 a § 44a ZRP.

V roce 2021 vedly orgány **finanční správy** celkem 9 645 odvolacích řízení. Meziročně klesl počet řízení o 3 973 řízení (29,2 %). Řízení, která nebyla k 1. 1. 2021 vyřízena, bylo celkem 5 078. Tato hodnota byla upravena jednotlivými finančními úřady při přípravě podkladů pro Informaci o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021. Proto se liší od hodnoty odvolání nevyřízených k 31. 12. 2020, která byla uvedena ve Zprávě o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy České republiky za rok 2020, kde bylo uvedeno celkem 7 091 nevyřízených odvolání. Ke konci sledovaného období bylo vyřízeno celkem 5 821 odvolacích řízení (60,4 %). Naopak nebylo vyřízeno celkem 3 824 odvolacích řízení (39,6 %). Oproti roku 2020 došlo k poklesu počtu nevyřízených odvolání o 75,3 %. Na úrovni finančního úřadu bylo z celkového počtu řízení vyřízeno celkem 1 417 odvolání (14,7 %), na úrovni Odvolacího finančního ředitelství se jednalo o 4 640 odvolání (48,1 %). Nejvyšší počet odvolání byl zaznamenán opět u DPH, a to 6 932 odvolání (71,9 %).

Tabulka č. 28: Řádné opravné prostředky podle oblasti a výsledku řízení – celní správa
k 31. 12. 2021

Druh příjmu	Počet vedených řízení a způsob vyřízení						z toho k 31. 12. 2021 nevyřízených
	počet odvolání		vyhověno	zastaveno	zamítnuto		
	podaných v předch. období a k 1. 1. 2021 nevyřízených	podaných ve sledovaném období					
Daň z přidané hodnoty	0	0	0	0	0	0	0
Clo	381	1 102	127	1	753	602	
Spotřební daně	530	1 332	149	6	1 240	467	
Správní trestání	166	334	84	4	187	255	
Placení	327	824	82	20	624	425	
Ekodaně	95	298	25	25	128	215	
Ostatní	15	82	13	2	56	26	
CELKEM	1 514	3 972	480	58	2 988	1 960	

Orgány celní správy vedly v roce 2021 celkem 5 486 odvolacích řízení, což je o 1 160 odvolacích řízení (26,8 %) více než v předchozím roce. Vyřízených odvolacích řízení ve sledovaném období bylo celkem 3 526 (64,3 %), nevyřízených pak 1 960 (35,7 %). Oproti roku 2020 došlo k výraznému zvýšení počtu nevyřízených odvolání, a to o 129,5 %. Nejvyšší počet odvolání byl zaznamenán opět u spotřebních daní, a to 1 862 odvolání (33,9 %).

Detailní informace stran opravných prostředků lze nalézt v kapitole číslo 2.3 Řádné opravné prostředky Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021 a v kapitole číslo 7.8 Opravné prostředky Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021.

11. Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce ve finanční správě

Mezinárodní výměna informací v oblasti přímých daní

Mezinárodní výměna informací v oblasti přímých daní probíhá formou výměny informací na dožádání, spontánní výměny informací (výměna informací z vlastního podnětu) a automatické (pravidelné) výměny informací. Finanční správa využívá všechny uvedené formy výměny informací, a to podle zákona č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Česká republika v uplynulém roce obdržela 372 žádostí o informace a sama odeslala 299 žádostí o informace. Nejčastěji dožadovanými státy byly Německo, Slovensko, Polsko, Litva, Kypr, Rakousko, Velká Británie, Švýcarsko, Ukrajina, Ruská federace a Britské Panenské ostrovy. V rámci přímé přeshraniční spolupráce vybraných finančních úřadů ve vztahu k Německu a Slovensku bylo v roce 2021 zaznamenáno celkem 138 výměn korespondence. Finanční správa obdržela v rámci automatické výměny informací o finančních účtech (GATCA) 919 239 záznamů, a to od 92 zúčastněných států. Současně odeslala 1 435 884 záznamů do 80 států. V rámci výměny informací o předběžných daňových rozhodnutích s přeshraničním prvkem (tzv. Rulings) obdržela finanční správa 95 rozhodnutí ze zahraničí a odeslala 37 rozhodnutí. Na základě automatické výměny informací oznamovaných nadnárodními skupinami podniků, tzv. zprávy podle zemí (CbCR), finanční správa obdržela oznámení z 51 států a sama odeslala oznámení do 22 států. Na základě automatické výměny informací o přeshraničních uspořádáních, které se mají oznamovat (DAC6), obdržela finanční správa 331 záznamů ze zahraničí a odeslala 134 záznamů.

Mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek

V roce 2021 bylo zpracováno celkem 1 172 nových žádostí. V porovnání s předchozím rokem došlo k mírnému poklesu celkového počtu nově vyřizovaných žádostí, a to o 7,1 %.

Tabulka č. 29: Mezinárodní pomoc při vymáhání

k 31. 12. příslušného roku

		2017		2018		2019		2020		2021	
		počet	částka (v mil. Kč)	počet	částka (v mil. Kč)	počet	částka (v mil. Kč)	počet	částka (v mil. Kč)	počet	částka (v mil. Kč)
Tuzemské	k vymáhání	363	471,2	428	536,4	505	790,6	629	483,9	508	251,5
	vymoženo	60	40,0	64	8,8	144	16,0	136	15,2	103	18,8
Zahraniční	k vymáhání	346	633,6	319	325,3	440	3 127,3	244	641,6	351	1 868,7
	vymoženo	53	23,8	42	34,5	36	34,1	38	19,4	70	46,0

Pro vyjádření částek byl použit průměrný kurz devizového trhu České národní banky.

V roce 2021 byly přijaty 4 žádosti o vymáhání ze zahraničí, které obsahovaly pohledávky v celkovém objemu 1 277,9 mil. Kč (částka dožádaná ze zahraničí), což zapříčinilo vysoký nárůst výše vymáhaných částek u přijatých žádostí za sledovaný rok. Balance počtu tuzemských a zahraničních žádostí je nevyrovnaná, více je žádostí tuzemských, což je dáno vysokým podílem specifického typu žádostí o vrácení přeplatků na DPH. Přijaté a odeslané inkaso se v roce 2021 zvýšilo a Česká republika tak obdržela z vymáhání svých pohledávek v zahraničí celkem 18,8 mil. Kč. Meziročně došlo k nárůstu o 23,7 %. Do zahraničí bylo z ČR odesláno celkem 46,0 mil. Kč, a to o 137,1 % více než v roce 2020.

Zdaňování nadnárodních podniků, převodní ceny

Optimalizace daňových povinností prováděná nadnárodními skupinami podniků prostřednictvím umělého přesouvání zisků do daňových jurisdikcí s nižším daňovým zatížením, s důsledkem v podobě snižování daňového základu poplatníků v zemích, ve kterých byl takový zisk dosažen, je stále jedním z vážných problémů, kterým je třeba na úseku daně z příjmu právnických osob čelit. Evropská unie a OECD společně hledají řešení pro správné stanovení základu daně u nadnárodních společností a jeho minimálního zdanění, což je i předmětem aktivního zájmu a sledování ze strany finanční správy.

V uplynulém roce zveřejnila finanční správa na svých webových stránkách několik dokumentů k tématu převodních cen. Jednalo se zejména o Informaci GFR k dopadům pandemie způsobené šířením viru SARS-CoV-2 na převodní ceny a Informaci GFR k pokynům k převodním cenám v oblasti finančních transakcí, která reaguje na aktualizaci Směrnice OECD o převodních cenách. K oběma tématům finanční správa zorganizovala mezistátní jednání „Skupiny V6“, za účelem snahy o nalezení konsenzu či vzájemného sdílení pohledů jednotlivých daňových správ na specifické situace související s řešenými oblastmi, což by mělo napomoci prevenci případných mezinárodních dohadovacích řízení.

Mezinárodní spolupráce při správě DPH

Oblast je upravována zákonem o DPH a dále Nařízením Rady (EU) č. 904/2010 o správní spolupráci a boji proti podvodům v oblasti daně z přidané hodnoty a navazujícími předpisy. Základním informačním zdrojem je databáze VIES, která mimo jiné zpřístupňuje státům EU údaje ze souhrnných hlášení. Počet subjektů podávajících souhrnná hlášení se meziročně opět zvýšil, a to o zhruba 7,0 %. Stále více subjektů také deklaruje pořizené z jiných členských států, zde se jednalo o nárůst o 9,5 %.

Významnou součástí mezinárodní spolupráce je také výměna informací o konkrétních intrakomunitárních transakcích. Tato výměna informací probíhá na žádost nebo formou spontánních informací. V roce 2021 bylo odesláno do EU celkem 1 813 výměn, z EU bylo přijato celkem 1 888 výměn. Oproti roku 2020 se v obou směrech jedná o pokles počtu výměn, který byl zřejmě způsobený omezením kontrolní činnosti v souvislosti s pandemickou situací způsobenou šířením viru SARS-CoV-2. V oblasti přímé přeshraniční výměny informací,

kteřá probíhá se Slovenskem, Polskem a Německem, bylo v roce 2021 realizováno celkem 105 přímých výměn. V rámci agendy vracení DPH osobám povinným k dani neusazeným v členském státě vracení bylo v roce 2021 přijato 27 224 žádostí a odesláno celkem 25 595 žádostí do EU, což je oproti roku 2020 mírný pokles. Režim jednoho správního místa, dříve MOSS (Mini One Stop Shop), se od 1. 7. 2021 změnil na OSS (One Stop Shop) a výrazně přibýlo transakcí, u nichž je možné tento systém využít. V OSS bylo k 31. 12. 2021 registrováno 2 763 subjektů v režimu EU, 5 subjektů v režimu mimo EU a 24 dovozců a 5 zprostředkovatelů v režimu dovozního OSS. Prostřednictvím tohoto režimu ČR odeslala celkem 53,4 mil. EUR do jiných členských států a přijala celkem 116,5 mil. EUR z jiných členských států. Data nelze porovnat s minulými roky kvůli výše zmíněné změně režimu. V oblasti administrativní spolupráce se třetími zeměmi bylo do jiných států odesláno v roce 2021 celkem 114 žádostí.

Mezinárodní spolupráce daňových správ

V uplynulém období byly opět značně omezeny možnosti bilaterální či multilaterální spolupráce formou prezenčního jednání, a to díky stále přetrvávajícím opatřením proti šíření viru SARS-CoV-2. Pokud to povaha jednání umožňovala, bylo realizováno distančním způsobem, např. ve formě videokonference, webového semináře nebo online jednání. Evropská organizace daňových správ (IOTA) uspořádala celkem 24 akcí. Možnosti se zúčastnit využilo 62 zástupců FS. V rámci programu Fiscalis se uskutečnilo 68 videokonferencí, kterých se zúčastnilo celkem 106 zástupců FS.

Mezinárodní spolupráce v celní správě

Mezinárodní dohody

V uplynulém roce se uskutečnily dvě významné události:

- Dne 9. 5. 2021 vstoupila v platnost Smlouva mezi Českou republikou a Argentinskou republikou o vzájemné správní pomoci v celních otázkách, podepsaná dne 6. 3. 2019 v Buenos Aires (Sdělení MZV č. 18/2021 Sb. m. s.).
- dne 23. 8. 2021 vyslovila vláda ČR souhlas s návrhem na ratifikaci Mezinárodní úmluvy o vzájemné správní pomoci při předcházení, šetření a potlačování celních deliktů a na změnu oznámení podle jejího čl. 15 odst. 3. Dne 11. 5. 2022 došlo k vyslovení souhlasu s ratifikací ze strany Senátu.

Mezinárodní spolupráce celních správ

Zastupování ČR v přípravných orgánech Rady EU, Komise, agentur EU a jiných mezinárodních organizacích

Celní správa zajišťuje a koordinuje prosazování zájmů ČR v rámci dvou přípravných orgánů Rady EU, a to v Pracovní skupině pro celní unii (CUWP) a Pracovní skupině pro prosazování

práva – oblast cel (LEWP-C). V uplynulém roce bylo stěžejním tématem zasedání CUWP projednávání návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady EU, kterým se zřizuje prostředí jednotného celního portálu EU. Toto nařízení má za úkol usnadnit vybraným orgánům zapojeným do procesu dovozu a vývozu zboží z/do třetích zemí výměnu elektronických informací podávaných obchodníky a podpořit automatické ověřování necelních formalit u zboží. V závěru roku 2021 se podařilo dosáhnout shody nad textem v rámci Rady EU a následují další fáze legislativního procesu. Za stěžejní téma skupiny LEWP-C lze považovat zpracování situačního dokumentu, který přehledně shrnuje aktuální hrozby v oblasti prosazování práva z pohledu celních orgánů. Na základě tohoto dokumentu byl následně vypracován 11. akční plán, jímž bude v období 2022–2023 naplňována strategie pro celní spolupráci v oblasti prosazování práva.

Zajišťování mezinárodních akcí pod záštitou Evropské celní sportovní asociace (dále také „ECSA“)

Vlivem epidemiologické situace způsobené šířením viru SARS-CoV-2 byla v průběhu roku 2021 řada naplánovaných akcí odložena nebo zrušena. Podařilo se však zrealizovat tradiční běh Bruselem, kterého se zúčastnili nominovaní zaměstnanci celní správy. Dále se uskutečnilo tradiční Mistrovství celní správy v bězích s mezinárodní účastí zástupců členských států ECSA.

Mezinárodní spolupráce v celní oblasti a pátrání

V rámci této specifické mezinárodní spolupráce je hlavním úkolem podpora celních útvarů vymáhajících právo při výměně informací v rámci trestního prověřování a celního řízení. Dále pak prosazování zájmů útvarů celní správy v rámci pracovních skupin, např. LEWP-C, a dalších mezinárodních organizací nebo agentur, např. Světová celní organizace (WCO), Europol nebo Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF).

Celní správa zajišťuje výměnu zejména operativních informací se zahraničními partnery, jak pro řízení vedená útvarů pátrání celní správy, tak pro zahraniční orgány vymáhající právo. V rámci této spolupráce je celní správa zapojena do činnosti na společných centrech policejní a celní spolupráce a současně prostřednictvím styčného úředníka celní správy v SRN a styčného důstojníka celní správy při Europolu.

Mezinárodní spolupráce při výměně informací v celní oblasti, které jsou důležité pro celní řízení, je upravena zejména Nařízením Rady (ES) č. 515/97 o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů, a dále pak smlouvami se třetími zeměmi. Dožádání probíhá v obou směrech tedy do ČR i do zahraničí. Dalším významným nástrojem je výměna MA zpráv, která slouží k ochraně finančních zájmů EU, dále pak koordinace společných celních operací nebo výměna spontánních informací.

Mezinárodní spolupráce v oblasti SPD

Tato mezinárodní spolupráce se řídí nařízením Rady EU č. 389/2012 o správní spolupráci v oblasti SPD. Jednotlivé členské státy si poskytují údaje o evidenčních číslech spotřebních daní daňových subjektů v rámci EU obchodujících s vybranými výrobky, které podléhají spotřební dani, a dopravovanými v režimu podmíněného osvobození od spotřební daně. Meziročně došlo opět k mírnému poklesu počtu odeslaných žádostí, a to o 107 žádostí (5,0 %). Naopak počet přijatých žádostí stoupl o 152 žádostí (53,1 %) oproti roku 2020.

Mezinárodní projekty

Původní finanční rámec byl nahrazen novým programem Customs pro spolupráci v oblasti cel na období let 2021–2027. Cílem těchto programů je podpora celní unie a celních orgánů při ochraně finančních a hospodářských zájmů Unie a jejích členských států, stejně tak i ochrana Unie před nekalým a nezákonným obchodem. Programové cíle a hlavní programové priority byly v roce 2021 uskutečňovány prostřednictvím zapojování zástupců celních orgánů do projektových skupin a expertních týmů, účastí na workshopech a seminářích, či monitorovacích misích zaměřených na praktické provádění unijních právních předpisů. Jednání probíhala distanční formou a účastnilo se jich mnohem více účastníků, než by bylo možné při osobním setkání.

Celní správa se zapojila do tří odborných týmů, které jsou zvláštním nástrojem programů s vlastním rozpočtem, sdružujícími odborné znalosti a dovednosti pro plnění různých úkolů. Jedná se o týmy: Tým odborníků ke sdílení odborných znalostí za účelem řešení složitých případů rozdílného sazebního zařazování zboží 2; Tým odborníků na shromažďování a sdílení specifických analytických znalostí ohledně celních laboratoří na úrovni Evropské unie 2 a Tým odborníků zaměřený na nové přístupy k rozvoji a provozu celních informačních systémů 2.

Nadále pokračovala činnost pracovní skupiny EK se zaměřením na vývoj celoevropského systému pro dopravu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani. Operativní výměna informací se zaměřením na dopravu tabáku a tabákových výrobků pokračovala také v rámci pracovní skupiny zemí V4 v úzké spolupráci s kolegy z Bulharska, Rumunska, Rakouska, Německa, Litvy a Lotyšska.

Detailní informace stran mezinárodní spolupráce lze nalézt v kapitole číslo 6. Mezinárodní spolupráce a mezinárodní zdaňování Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021 a v kapitole číslo 8. Mezinárodní spolupráce Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021.

12. Informační technologie

Informační technologie ve finanční správě

Automatizovaný daňový informační systém (dále také „ADIS“)

V roce 2021 proběhly dvě zásadní změny v systému ADIS, a to spuštění paušálního režimu daně z příjmů fyzických osob a spuštění Portálu MOJE daně. I nadále bylo nutné implementovat úpravy systému na základě jednotlivých usnesení vlády či rozhodnutí ministryně financí podle § 260 daňového řádu zveřejněných ve Finančním zpravodaji, která byla vydávána v souvislosti s epidemiologickou situací způsobenou šířením viru SARS-CoV-2. To znamená, že byly provozovány systémy pro zpracování a vyplácení kompenzačního bonusu a bylo nutné zapracovat postupné prodlužování nouzového stavu dle jednotlivých bonusových období.

V oblasti DPH a kontrolního hlášení byly dopracovány změny, které přinesly novely daňového řádu a zákona o dani z přidané hodnoty. Došlo ke změnám výpočtu lhůty pro stanovení daně, průběhu daňové kontroly a řízení o mimořádných a dozorcích prostředcích. Byly zohledněny skutečnosti, že podané dodatečné daňové přiznání v průběhu daňové kontroly již nezahajuje daňové řízení. V oblasti e-commerce byl k 1. 7. 2021 rozšířen zvláštní režim jednoho správního místa o dodávky zboží. Jedná se o přechod od MOSS k OSS. Díky této změně došlo ke skokovému nárůstu plátců registrovaných do zvláštního režimu v ADIS ze stovek na tisíce. Současně bylo nutné implementovat úpravy ve spojitosti s Brexitem a protokolem o Severním Irsku.

ADIS byl kontinuálně rozvíjen v průběhu celého roku 2021, a to dle požadavků odborných útvarů. Dále byla zajišťována bezpečnost informačního systému proti kybernetickým útokům tak, aby byla plně zajištěna funkčnost systému a byla ochráněna osobní data před zneužitím. V oblasti systémových prací došlo v průběhu uplynulého roku k povýšení operačního systému používaného v rámci celé infrastruktury ADIS a dále byly prováděny bezpečnostní úpravy veškerých součástí ADIS, které cílí na eliminaci rizik spojených s objevenými bezpečnostními zranitelnostmi.

Pokračovala implementace Integrovaného daňového rozhraní, které je middlewarovou platformou sloužící jako integrační prostředí pro potřeby zajištění integračních vazeb a mezi systémové komunikace v rámci platformy daňového informačního systému. Integrované daňové rozhraní je využíváno například pro integraci informačních systémů Všeobecné zdravotní pojišťovny a České správy sociálního zabezpečení či pro integraci s Portálem občana.

Ostatní informační systémy

Opět byl zajištěn vývoj, provoz a technická podpora dalších aplikačních informačních systémů a vnitřních specializovaných aplikací, a to Pracovní nepřítomnosti, Cestovní příkazy, Interní akty řízení, Hodnocení zaměstnanců, ServiceDesk, Návrh osobního ohodnocení, Systém pro sledování výkonů zaměstnanců, Autoprovoz, Katalog 74 IS. Nově byla změněna grafická podoba webových stránek www.financnisprava.cz, která odpovídá grafické podobě Portálu MOJE daně. Byl spuštěn nový informační systém Registr dotací (ReD), který nahradil stávající systém CEDR III.

Uskutečněné projekty

V roce 2021 finanční správa realizovala několik projektů, jednalo se zejména o Paušální režim daně z příjmů fyzických osob, Portál MOJE daně a další.

Projekt **Paušální režim daně z příjmů fyzických osob** představoval zásadní změnu v ADIS. Úpravy byly realizovány dle zákona č. 540/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušálním režimem. Tato úprava zcela mění stávající pohled na správu daně, nově je daň rovna paušální dani a záloha zahrnuje také zálohu na pojistné na důchodové pojištění a zálohu na pojistné na zdravotní pojištění. Bylo nutné implementovat veškeré prvky nového institutu do jednotlivých platforem ADIS a vytvořit automatizovanou komunikaci s Českou správou sociálního zabezpečení a Všeobecnou zdravotní pojišťovnou, jako prostředníka ostatních zdravotních pojišťoven.

V únoru roku 2021 byl spuštěn **Portál MOJE daně**, tzv. Online finanční úřad. Jedná se o modernizovanou Daňovou informační schránku (DIS+), která poskytuje uživatelům možnost řešení daňových povinností online bez nutnosti osobní návštěvy finančního úřadu. Uživatelé mají přístup k informacím v daňovém spise, či mohou učinit podání vůči finanční správě.

Nadále probíhá realizace **projektu nDIS** (nový Daňový informační systém), který by měl přinést nejen ukončení vendor lock (závislost na jednom dodavateli) s původním dodavatelem systému ADIS, ale i nové a přehlednější uživatelské prostředí a efektivnější správu daní.

V průběhu roku 2021 pokračovala aktivní spolupráce finanční správy s Ministerstvem financí při přípravě nového zákona o účetnictví a implementaci Mezinárodních účetních standardů IFRS. V návaznosti na zakotvení legislativní úpravy v zákoně o účetnictví byla realizována zbývající část projektu **zveřejňování účetních závěrek**, jednalo se o úpravy ADIS a elektronických podání písemností (EPO).

Informační technologie v celní správě

Celní a daňové informační systémy

V roce 2021 byly dokončeny veřejné zakázky na zasmluvnění IT systémů pro celní a daňové řízení. Současně s tím byla řešena i problematika vendor lock (závislost na jednom dodavateli). Byla zprovozněna aplikace eCeP, která umožňuje osobám/neplátcům DPH podat elektronické celní prohlášení s redukováným počtem údajů k propuštění do režimu volný oběh pro zásilky do 150 EUR. Aplikace také umožňuje předložení elektronického celního prohlášení s redukováným počtem údajů k propuštění zboží do volného oběhu, které je obsažené v zásilkách odesílaných soukromou osobou ze třetí země jiné soukromé osobě na celním území Unie. Podání elektronického celního prohlášení s redukováným počtem údajů je možné bez osobního jednání na pracovišti celní správy nebo bez nutnosti volby celního zástupce.

Bezpečnost informačního systému celní správy (dále také „ISCS“)

V oblasti kybernetické bezpečnosti byla v uplynulém roce implementována řada opatření, a to zejména navýšení kapacity nástroje LOGmanageru, jako centrálního úložiště bezpečnostních logů, rozšíření předmětu služby SOC se zaměřením na vyhodnocování bezpečnostních událostí a návrh na přijetí nezbytných opatření. Dále byly realizovány externí penetrační testy informačního systému, byly určeny významné informační systémy CS, či se pokračovalo v implementaci směrnice Bezpečný vývoj a provoz aplikací a realizovalo se doplňkové praktické školení uživatelů informačních systémů v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Technické zajištění informačních systémů

Vlivem přetrvávající nepříznivé epidemiologické situace způsobené šířením viru SARS-CoV-2 v průběhu roku 2021 bylo nutné opětovně vyřešit zvýšené požadavky na pořízení a přidělení mobilní výpočetní techniky. Současně s tím bylo nutné zajistit dostatečnou konektivitu dodatečných zařízení do sítě celní správy, což znamenalo navýšení propustnosti připojení celní správy do internetu a vybavení zaměstnanců i tarify s mobilními daty.

Detailní informace stran informačních technologií lze nalézt v kapitole číslo 8. Informační technologie Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021 a v kapitole číslo 9. Informační technologie Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021.

13. Personalistika

Finanční správa

Pro rok 2021 byla data v Tabulce č. 30 vyplněna, stejně jako v předchozích letech, daty vytěženými z aplikace OSIRIS. Tato aplikace je nástrojem pro sledování vykonávaných činností na systemizovaných místech v orgánech FS. Schválený počet systemizovaných míst k 31. 12. 2021 ve výši 15 623 byl naplněn na 94,4 %, což znamená meziroční pokles o 1,3 procentního bodu oproti roku 2020. Rozhodujícím faktorem pro nenaplnění tohoto ukazatele ve 100% výši byla stejně jako v předešlém roce kromě přirozené fluktuace zaměstnanců především pokračující restriktivní opatření související s dalšími vlnami pandemie způsobené šířením viru SARS-CoV-2.

Tabulka č. 30: Struktura zaměstnanců finanční správy podle činností

průměrný přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Zaměstnanci zajišťující daňové činnosti	14 736	14 356,3	14 116,3	14 086,9	14 094,5
Registrace a činnosti pro poplatníka	619	678,0	663,4	689,3	723,0
Vyměňování a placení daní	5 451	6 007,7	5 935,0	5 954,3	5 703,3
Kontrola, vyhledávání a další způsoby verifikace	3 032	3 256,2	3 185,3	3 232,3	3 439,8
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	900	1 028,0	1 007,7	996,7	985,6
Spory a odvolání	190	171,8	165,9	163,5	155,9
Další činnosti související s výběrem daní	2 669	1 702,0	1 681,1	1 577,2	1 611,8
Podpůrné činnosti související s výběrem daní (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	1 875	1 512,4	1 477,9	1 473,6	1 475,2
Zaměstnanci zajišťující nedaňové činnosti	783	1 183,7	1 115,7	890,2	601,5
Hlavní činnosti nedaňové (v tom zahrnuta také cenová kontrola, správa dotací, evidence tržeb)	695	1 059,0	987,2	797,1	538,6
Podpůrné činnosti nesouvisející s výběrem daní (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	88	124,7	128,5	93,1	63,0
CELKEM	15 519	15 540,3	15 232,0	14 977,1	14 696,0

V průměrném přepočteném počtu zaměstnanců k 31. 12. 2021 se oproti roku 2020 projevují rozdíly vyplývající jednak z přirozené fluktuace zaměstnanců spravujících jednotlivé agendy a dále pak z průběžného snižování počtu systemizovaných míst v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí. S ohledem na legislativní zrušení daně z nabytí nemovitých věcí je nutné zabezpečit ještě dobíhající činnosti, které jsou s touto agendou spojené, utlumování těchto činností je tedy postupné. Dále je z uvedených dat patrná vazba na pozastavení činnosti elektronické evidence tržeb. Vzhledem k mimořádné pandemické situaci způsobené šířením viru SARS-CoV-2 nejprve došlo k pozastavení této agendy do konce roku 2020 a následně k pozastavení až do konce roku 2022. S ohledem na případné obnovení činnosti elektronické evidence tržeb a za současného preferování maximálního zachování odbornosti, byli zaměstnanci spravující tuto agendu využiti zejména na posílení

činností vyměrování a daňové kontroly včetně vyplacení kompenzačních bonusů v souvislosti s pandemickou situací způsobenou šířením viru SARS-CoV-2.

Tabulka č. 31: Struktura zaměstnanců finanční správy

k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Evidenční stav	15 550	15 571	15 267	15 031	14 749
z toho: ženy	80,7 %	80,7 %	80,7 %	80,9 %	81,0 %
Obměna zaměstnanců					
nově přijatí	10,5 %	8,6 %	6,8 %	8,0 %	6,8 %
odchody	9,0 %	7,9 %	8,3 %	9,0 %	8,3 %
Vzdělání					
vysokoškolské	45,7 %	46,7 %	47,5 %	48,3 %	48,9 %
středoškolské	54,2 %	53,2 %	52,4 %	51,6 %	51,1 %
základní	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %
Věková struktura*					
méně než 25 let	1,4 %	1,1 %	0,8 %	0,8 %	0,7 %
25–34	11,9 %	11,8 %	11,2 %	10,8 %	10,0 %
35–44	26,1 %	24,1 %	22,0 %	20,8 %	19,8 %
45–54	35,3 %	36,2 %	37,0 %	37,6 %	37,8 %
55–64	24,0 %	25,2 %	27,0 %	27,8 %	29,3 %
65 a více	1,3 %	1,6 %	2,0 %	2,2 %	2,4 %
průměr	46,8	47,3	47,9	48,2	48,7
Zaměstnanci ve služebním a pracovním poměru					
méně než 5 let	25,4 %	24,8 %	23,0 %	22,3 %	20,1 %
5–9 let	12,0 %	12,1 %	13,2 %	15,7 %	17,3 %
10–19 let	27,7 %	27,8 %	28,0 %	24,7 %	22,5 %
více než 20 let	34,9 %	35,3 %	35,8 %	37,3 %	40,1 %
Počet systemizovaných míst	16 300	16 300	16 210	15 714	15 623
Průměrný měsíční plat v Kč	36 650	38 734	40 931	43 301	43 115

*Struktura zaměstnanců dle ISORA.

K 31. 12. 2021 činil ve FS evidenční počet zaměstnanců 14 749. Obdobně jako v předchozích letech značný podíl, ve výši 81 % tvořily ženy. Z celkového evidenčního počtu bylo 13 767 zaměstnanců ve služebním poměru a 982 zaměstnanců v pracovním poměru. Počet zaměstnanců v pracovním poměru zahrnuje i zaměstnance vykonávající správní činnosti podle § 5 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o státní službě“), kteří jsou přijati na dobu určitou podle pracovních předpisů na systemizovaném služebním místě, např. jako zástup za státního zaměstnance na mateřské nebo rodičovské dovolené. V roce 2021 bylo do služebního a pracovního poměru přijato celkem 1 006 zaměstnanců. Služební a pracovní poměr byl ukončen s 1 221 zaměstnanci. Z hlediska dosaženého vzdělání nadále i v roce 2021 převažovala

skupina zaměstnanců se středoškolským vzděláním, a to s 51,1 %. Stejně jako v uplynulých letech se však nadále zvyšoval podíl skupiny zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (48,9 %). Průměrný věk zaměstnanců FS v roce 2021 činil 48,7 let. Z pohledu věkové struktury byla nejvíce zastoupena kategorie zaměstnanců 45–54 let, kterou tvořilo 37,8 % zaměstnanců. Nejpočetnější skupinou z hlediska délky trvání služebního a pracovního poměru byli zaměstnanci, kteří pracovali ve FS déle jak 20 let.

Celní správa

Limit systemizovaných míst celní správy byl k 1. 1. 2021 celkem 5 899 míst. Z tohoto počtu bylo v kategorii celník systemizováno 4 435 míst a v kategorii občanský zaměstnanec bylo systemizováno 1 464 míst. Oproti roku 2020 zůstal celkový limit systemizovaných míst stejný. Obsazenost systematizovaných míst v roce 2021, která činila 90,8 %, byla ovlivněna vyšším odchodem zaměstnanců oproti zaměstnancům nově přijatým. Podstatný vliv na vyšší odchodovost má věková struktura zaměstnanců, kdy 16,7 % zaměstnanců má více než 55 let.

Tabulka č. 32: Struktura zaměstnanců celní správy podle činností

průměrný přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Správa spotřebních daní	1 715,3	1 715,2	1 701,6	1 666,6	1 665,5
Registrace a činnosti pro poplatníka (včetně povolování)	58,0	56,3	59,2	58,0	58,0
Vyměrování a placení daní	220,5	228,7	230,5	225,8	225,6
Kontrola , vyhledávání a další způsoby verifikace (včetně zajišťování zboží)	471,6	438,0	403,5	395,1	394,8
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	30,7	32,8	38,6	37,8	37,8
Spory a odvolání (včetně správního trestání)	71,2	75,2	60,1	58,8	58,8
Další činnosti související s výběrem daní (včetně metodické činnosti)	301,2	321,3	309,5	303,1	302,9
Podpůrné činnosti související s výběrem daní (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	562,1	562,9	600,3	588,0	587,6
Správa cel	1 534,0	1 553,7	1 559,2	1 526,9	1 525,8
Registrace a činnosti pro celní subjekty, včetně povolování	50,7	52,0	56,2	55,1	55,1
Vyměrování a placení cla a daní	502,9	464,6	403,4	395,0	394,7
Kontrola , vyhledávání a další způsoby verifikace, včetně zajišťování zboží	228,2	270,4	248,7	243,6	243,4
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	12,0	12,8	24,9	24,4	24,4
Spory a odvolání , včetně správního trestání	44,1	43,1	33,9	33,2	33,2
Další činnosti související s výběrem cel a daní, včetně metodické činnosti	160,5	168,6	154,5	151,3	151,2
Podpůrné činnosti související s výběrem cel (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	535,6	542,2	637,5	624,3	623,8
Ostatní činnosti	2 259,7	2 387,1	2 364,3	2 315,5	2 313,7
Registrace a činnosti pro ostatní subjekty, včetně povolování	25,7	27,5	27,3	26,7	26,7

	2017	2018	2019	2020	2021
Placení poplatků a pokut , včetně pořizování předpisů dělené správy	74,0	75,6	83,5	81,8	81,7
Kontrola , vyhledávání, trestní prověřování a další způsoby verifikace, včetně zajišťování zboží	881,7	990,8	914,7	895,8	895,0
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	197,3	206,9	207,2	203,0	202,9
Spory a odvolání , včetně správního trestání	93,8	92,6	77,6	76,0	75,9
Další činnosti související s ostatními činnostmi, včetně metodické činnosti	292,0	298,3	281,6	275,8	275,6
Podpůrné činnosti související s ostatními činnostmi (vnitřní administrativa, HR, IT)	695,2	695,4	772,3	756,4	755,9
CELKEM	5 394,1	5 509,0	5 656,0	5 625,1	5 505,0

V celní správě je patrný trend pozvolného nárůstu vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, který se navýšil na 42,7 %. Stále však převažuje skupina zaměstnanců se středoškolským vzděláním.

Věková struktura zaměstnanců odráží nábor nových zaměstnanců, kdy se mírně zvýšil podíl zaměstnanců do 34 let. Nejpočetněji zastoupenou skupinou zůstává věková skupina 45–54 let, jejíž podíl se však na úkor skupiny kategorie 55–64 let snížil o 0,9 procentního bodu. Průměrný věk zaměstnanců v porovnání s rokem 2020 zůstal stejný.

Struktura zaměstnanců podle délky pracovního či služebního poměru odráží odchody zaměstnanců v roce 2021. Výrazná je změna u zaměstnanců, kteří odpracovali více než 20 let. Procentní zastoupení této skupiny zaměstnanců sice pokleslo o 2 procentní body, nadále ale zůstává nejpočetněji zastoupenou skupinou zaměstnanců. Nejvyšší nárůst počtu zaměstnanců je v kategorii 5–9 let, a to o 2,5 procentního bodu. Téměř 65,8 % zaměstnanců pracuje u celní správy více než 10 let.

Tabulka č. 33: Struktura zaměstnanců celní správy

k 31. 12. příslušného roku

	2017	2018	2019	2020	2021
Evidenční stav	5 646	5 776	5 500	5 568	5 357
z toho: ženy	34,4 %	35,3 %	37,0 %	37,5 %	39,1 %
Obměna zaměstnanců					
nově přijatí	7,8 %	7,6 %	5,4 %	5,8 %	6,2 %
odchody	4,9 %	5,5 %	10,4 %	4,4 %	9,8 %
Vzdělání					
vysokoškolské	41,1 %	41,5 %	41,9 %	42,7 %	43,2 %
středoškolské	58,6 %	57,8 %	57,3 %	56,5 %	56,0 %
základní	0,3 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %
Věková struktura					
méně než 25 let	2,4 %	2,8 %	2,5 %	2,3 %	2,7 %

25–34 let	13,8 %	14,9 %	15,7 %	16,1 %	16,5%
	2017	2018	2019	2020	2021
35–44 let	31,4 %	28,9 %	28,0 %	26,0 %	25,1%
45–54 let	40,1 %	40,4 %	39,7 %	39,9 %	39,0%
55–64 let	11,4 %	12,2 %	13,1 %	14,5 %	15,6%
65 a více let	0,9 %	0,9 %	1,0 %	1,1 %	1,1%
průměr	44,2	44,7	44,7	45,1	45,1
Zaměstnanci v pracovním a služebním poměru*					
méně než 5 let	19,8 %	21,3 %	22,5 %	23,6 %	23,9%
5–9 let	10,0 %	7,7 %	7,2 %	7,8 %	10,3%
10–19 let	26,1 %	22,5 %	24,0 %	22,4 %	21,6%
více než 20 let	44,1 %	48,6 %	46,3 %	46,2 %	44,2%
Počet systemizovaných míst	6 259	6 303	6 154	5 899	5 899
Průměrný měsíční plat					
civilní zaměstnanec v Kč	31 532	33 096	33 417	35 345	35 600
celník v Kč	45 349	48 970	48 345	51 227	50 654

*Struktura zaměstnanců dle ISORA.

Detailní informace stran personalistiky je možno nalézt kapitole číslo 9. Personalistika Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021 a v kapitole číslo 10. Personalistika Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021.

14. Hospodaření

Finanční správa

Celkové příjmy finanční správy v roce 2021 činily 866 005 mil. Kč. Meziročně tak, i přes přijímaná opatření v souvislosti s pandemickou situací způsobenou šířením viru SARS-CoV-2, vzrostly o 15 236 mil. Kč (1,8 %).

Z celkových příjmů představovaly daňové příjmy 99,9 %. V roce 2021 financovala FS své potřeby v režimu, který byl ovlivněn pandemickou situací. Z celkových uskutečněných výdajů ve výši 13 186 mil. Kč tvořily kapitálové výdaje celkem 931 mil. Kč a běžné výdaje 12 255 mil. Kč. Celkové výdaje FS se meziročně snížily o 313 mil. Kč (2,3 %). Pokles byl způsoben nižším čerpáním prostředků ve všech závazných ukazatelích rozpočtu. Vzrostly jen kapitálové výdaje na ICT, a to o 39 mil. Kč.

Tabulka č. 34: Hospodaření finanční správy

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy celkem	795 634	853 785	907 005	850 769	866 005
z toho: Daňové příjmy celkem	795 040	853 267	906 583	850 561	865 771
v tom: Příjmy kapitoly 398 – VPS ¹⁾	795 004	853 223	906 563	850 524	865 768
Příjmy kapitoly 312 – MF	36	44	20	37	3
z toho: Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF ²⁾	594	518	422	208	234
Výdaje celkem	11 836	12 097	12 653	13 499	13 186
z toho: Běžné výdaje celkem	11 151	11 695	12 197	12 532	12 255
v tom: Platy zaměstnanců celkem	6 794	7 218	7 560	7 803	7 649
Ostatní platby za provedenou práci celkem	9	5	9	61	13
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	2 310	2 454	2 562	2 638	2 581
Převod FKSP	136	144	153	157	153
Sociální dávky celkem					
v tom: Ostatní běžné výdaje celkem	1 902	1 875	1 913	1 874	1 860
v tom: výdaje na ICT	899	873	909	891	869
z toho: Kapitálové výdaje celkem	685	401	456	967	931
v tom: výdaje na ICT	610	266	376	807	846

¹⁾ Částky jsou uváděny před rozdělením daňových příjmů dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF zahrnují i kapitálové příjmy a přijaté transfery.

Pokles výdajů na platy zaměstnanců ve FS v roce 2021 oproti stejnému období roku 2020 byl způsoben především snížením počtu zaměstnanců při současné stagnaci platových tarifů. Z důvodu snížení počtu systemizovaných míst musela FS z rozpočtu v roce 2021 zabezpečit prostředky pro 23 státních zaměstnanců, kteří byli zařazeni mimo výkon služby

z organizačních důvodů dle § 62 zákona o státní službě, a to ve výši 80 % jejich přiznaného platu.

Tabulka č. 35: Hospodaření finanční správy s prostředky ICT

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

Výdaje na ICT	2017	2018	2019	2020	2021
Běžné	899	873	909	891	869
Kapitálové	610	266	376	807	846
CELKEM	1 509	1 139	1 285	1 698	1 716

Vyšší meziroční čerpání kapitálových výdajů na ICT celkem o 39 mil. Kč (4,8 %) bylo ovlivněno realizací úprav systému ADIS v souvislosti s legislativními změnami v oblasti daňových zákonů a dalšími legislativními změnami, zejména změnou zákona o účetnictví. Běžné výdaje byly oproti předchozímu roku o 22 mil. Kč (2,5 %) nižší, což bylo způsobeno minimálními nákupy výpočetní techniky.

Celní správa

V roce 2021 dosáhly celkové příjmy celní správy výše 164 777 mil. Kč, což znamená meziroční pokles o 5 549 mil. Kč (3,3 %). Pokles celkových příjmů CS byl způsoben zejména snížením daňových příjmů o 6 806 mil. Kč (4,1 %).

Tabulka č. 36: Hospodaření celní správy

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy celkem	165 464	171 478	171 328	170 326	164 777
z toho: Daňové příjmy celkem	163 897	168 831	167 732	167 639	160 833
v tom: Příjmy kapitoly 398 – VPS ¹⁾	163 195	168 044	166 963	166 861	160 030
Příjmy kapitoly 312 – MF	702	787	769	777	803
z toho: Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF ²⁾	1 567	2 647	3 596	2 688	3 944
Výdaje celkem	5 420	6 008	6 094	6 078	6 285
z toho: Běžné výdaje celkem	5 032	5 529	5 590	5 666	5 837
v tom: Platy zaměstnanců celkem	2 762	3 054	3 006	3 114	3 089
Ostatní platby za provedenou práci celkem	11	10	10	9	10
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	942	1 041	1 025	1 056	1 045
Převod FKSP	55	61	60	62	62
Sociální dávky celkem	466	520	682	668	783
v tom: Ostatní běžné výdaje celkem	796	843	806	756	849
v tom: výdaje na ICT	202	215	196	196	276
z toho: Kapitálové výdaje celkem	388	479	504	413	448
v tom: výdaje na ICT	195	194	227	221	214

¹⁾ Částky jsou uváděny před rozdělením daňových příjmů dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF zahrnují i kapitálové příjmy a přijaté transfery.

Skutečné výdaje vykazují v porovnání s výsledky za rok 2020 nárůst o 207 mil. Kč. Podíl na nárůstu celkových výdajů v roce 2021 měly jak běžné výdaje, které vzrostly o 171 mil. Kč, tak kapitálové výdaje, které zaznamenaly nárůst o 35 mil. Kč.

Na zvýšeném čerpání výdajů mají podíl výdaje na sociální dávky, u kterých došlo k jejich navýšení o 115 mil. Kč oproti roku 2020. V roce 2021 došlo k neúměrnému navýšení čerpání na odchodném, jehož výše je závislá na počtu osob, u kterých ve sledovaném období nastanou skutečnosti rozhodné pro vznik nároku na odchodné, a dále na výši rozhodného příjmů pro výpočet odchodného.

Významný podíl na nárůstu běžných výdajů měly rovněž ostatní běžné výdaje, které vzrostly o 93 mil. Kč, a to především z důvodu vyššího čerpání na nákup služeb, kde došlo k nárůstu oproti roku 2020 o 114 mil. Kč.

Na straně příjmů i výdajů se nepříznivě promítla opatření související s epidemiologickou situací způsobenou šířením viru SARS-CoV-2, následkem čehož došlo k nenaplnění rozpočtu na straně příjmové u správních poplatků a přijatých sankčních plateb, a to z důvodu prominutí velké části správních poplatků i upuštěním od plnění povinností podle zákona upravujícího evidenci tržeb. U výdajů byly nad rámec obvyklých výdajů navíc čerpány finanční prostředky na pořízení ochranných a dezinfekčních prostředků, na služby spojené s dezinfekcí a úklidem příslušných prostor atp.

Tabulka č. 37: Hospodaření celní správy s prostředky ICT

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2017	2018	2019	2020	2021
Běžné	202	215	196	196	276
Kapitálové	195	194	227	221	214
CELKEM	397	409	423	417	490

V oblasti výdajů v souvislosti s ICT došlo meziročně k mírnému poklesu kapitálových výdajů o 7 mil. Kč (3,2 %). Hodnota běžných výdajů se naopak zvýšila, a to o 80 mil. Kč (40,8 %).

Detailní informace stran hospodaření finanční správy lze nalézt v kapitole číslo 10. Hospodaření Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2021. Detailní informace stran hospodaření celní správy lze nalézt v kapitole číslo 11. Hospodaření Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021.

15. Vztahy s veřejností

Finanční správa v uplynulém roce řešila různá témata, např. kompenzační bonusy, liberační balíčky, generální pardony, odklad elektronické evidence tržeb, Portál MOJE daně či paušální režim. V souvislosti s epidemiologickou situací způsobenou šířením viru SARS-CoV-2 byla i v roce 2021 velmi důležitá elektronická komunikace a poskytnutí podpory při vyplňování žádostí. V souvislosti se zákazy a omezeními podnikatelské činnosti pokračovaly Ministerstvo financí a finanční správa s programem přímé podpory pro podnikatele ekonomicky zasaženými šířením viru SARS-CoV-2.

Finanční správa ve spolupráci s Ministerstvem financí spustily koncem února roku 2021 Portál MOJE daně neboli Online finanční úřad, který je dostupný ze stránky www.mojedane.cz. Dále byla v průběhu roku spuštěna webová stránka s open daty, vizualizacemi vybraných datových sad otevřených dat. V listopadu dostal novou podobu hlavní informační web www.financnisprava.cz. Opětovně proběhla i dobročinná akce „Pomáháme svým kolegům“. Byla také zajištěna prezentace finanční správy v rámci Dne otevřených dveří Ministerstva financí. Pandemií byly omezeny aktivity finanční správy na seminářích, konferencích, veletrzích i přednáškách. Intenzivně tak byla využívána komunikace prostřednictvím profilů finanční správy na sociálních sítích.

Celní správa spustila v průběhu roku 2021 informační kampaň pro veřejnost, která se zaměřila na dovoz poštovních zásilek nízké hodnoty objednaných z internetových obchodů mimo EU (tzv. e-commerce). Součástí této kampaně bylo vytvoření informačního webu www.celnicka.cz a zveřejnění videí s vysvětlením celé problematiky a návodem, jak podat elektronické celní prohlášení.

Prezentace celní správy nadále probíhala prostřednictvím sociálních sítí, vydaných tiskových sdělení, přednášek pro vyšší odborné a vysoké školy a prezentačních akcí. I když z důvodu epidemiologické situace způsobené šířením viru SARS-CoV-2 byly takové akce omezeny, CS se účastnila např. Dnů NATO v Mošnově, Dne otevřených dveří Ministerstva financí, Veletrhu IDET, Dne zdraví a Dnů IZS. Celní správa také zaznamenala poměrně velký nárůst dotazů, a to přijatých Poradenským a informačním centrem, ale i podatelnou Generálního ředitelství cel.

Detailní informace stran vztahů s veřejností lze nalézt v kapitole číslo 13. Vztahy s veřejností
Informace o činnosti Finanční správy ČR za rok 2021 a v kapitole číslo 14. Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2021.

16. Závěr

Rok 2021 byl také poznamenán pandemií způsobenou šířením viru SARS-CoV-2, která nás provází i v roce 2022. Ministerstvo financí spolu s finanční správou bude i nadále realizovat opatření ke zmírnění dopadů pandemie, tedy vyplácení kompenzačního bonusu, zejména v prvním čtvrtletí roku 2022. V oblasti evidence tržeb již došlo k utlumení povinnosti evidovat tržby, v průběhu roku bylo daňovým poplatníkům umožněno evidovat tržby na bázi dobrovolnosti. V průběhu roku 2022 by mělo být rozhodnuto o její existenci. I nadále budou pokračovat kroky k elektronizaci a digitalizaci státní správy. Dojde k dalšímu postupnému rozšiřování Portálu MOJE daně provozovaného finanční správou či hlavního komunikačního portálu celní správy cPortálu.

V resortu Ministerstva financí dojde ke snížení počtu systemizovaných míst na základě schválených systemizací a zejména také v důsledku zrušení daně z nabytí nemovitých věcí, zrušení výše zmiňované evidence tržeb a postupnému útlumu těchto agend. Zároveň bude nutné vypořádat se s přirozenou fluktuací zaměstnanců jak ve finanční správě, tak i příslušníků celní správy.

V neposlední řadě bude celý resort pokračovat v přípravách na nadcházející předsednictví České republiky v Radě EU, které započne ve druhé polovině roku 2022.

Finanční správa bude i nadále naplňovat své priority vyplývající z jejích kompetencí a pokračovat v realizaci postupných kroků vedoucích k dalšímu rozvoji FS zdůrazňujícím digitalizaci, vývoj a rozšíření elektronických služeb a komunikaci s veřejností. Mimo jiné bude i nadále modernizovat a upravovat portál MOJE daně dle potřeb a požadavků uživatelů s respektem k uživatelské přívětivosti, pokračovat ve spolupráci napříč rezorty a organizacemi například na cílovém řešení propojení služeb v rámci projektu paušální daň nebo novém informačním systému. Mezi priority při správě daní se i nadále řadí efektivní výběr daní i vymáhání daňových nedoplatků s důrazem na zkvalitnění postupů a komunikace vůči veřejnosti. V neposlední řadě je cílem pro další období provádět kontrolní činnost se zaměřením na rozkrývání a omezování závažných daňových úniků.

Celní správa se bude mimo jiné i nadále soustředit na naplňování cílů vládních koncepcí a strategií, jako například Koncepce boje proti organizovanému zločinu na období let 2018-2023, Národní protidrogové strategie na období let 2019-2017 či Strategie prevence a potírání trestné činnosti související s odpady na období let 2021–2023. Dále bude pokračovat v započaté kampani, jejímž cílem je informovat veřejnost o implementaci nových opatření v rámci účinnosti zásadních celních a daňových změn pro oblast e-commerce. Současně se bude celní správa podílet na tvorbě národní legislativy a úpravě systému vykazování statistických údajů Intrastat na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2152.

SEZNAM ZKRATEK

ADIS	Automatizovaný daňový informační systém
CbCR	Automatická výměna informací ve vztahu k nadnárodním společnostem, tzv. Country by Country Reporting (Zpráva podle zemí)
cPortál	Celní portál
CS	Celní správa České republiky
CUWP	Pracovní skupina pro celní unii
ČR	Česká republika
DAC6	Automatická výměna informací o přeshraničním uspořádání
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
DŘ	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
EU	Evropská unie
FS	Finanční správa České republiky
GATCA	Automatická výměna informací o finančních účtech, tzv. Global Account Tax Compliance Act
GFŘ	Generální finanční ředitelství
ICT	Informační a komunikační technologie
ISCS	Informační systém celní správy
ISORA	Mezinárodní komparace správy daní a cel
IT	Informační technologie
LEWP-C	Pracovní skupina pro prosazování práva – oblast cel
MA zpráva	Upozornění na možné porušování celních předpisů zasílané zahraničním státem
MF	Ministerstvo financí
MOSS	Mini One Stop Shop – Zvláštní režim jednoho správního místa
NATO	Severoatlantická aliance
nDIS	Nový Daňový informační systém
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OESZ	Odvod z elektřiny ze slunečního záření
OSIRIS	Informační systém pro podporu řízení lidských zdrojů
OSS	One Stop Shop
POP	Postup k odstranění pochybností
Rulings	Automatická výměna informací o předběžných daňových rozhodnutích s přeshraničním prvkem, tzv. Cross-border Tax Rulings
SPD	Spotřební daň
TŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
VIES	VAT Information Exchange System – Systém výměny informací o dani z přidané hodnoty
ZoET	Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů
ZRP	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů